

PERSONATGES
Antoni Miró

Espai Cultural Sant Domènec

PERSONATGES

PERSONATGES

Antoni Miró

Espai Cultural Sant Domènec

A JULI VERGER

EXPOSICIÓ

Direcció

Jordi Estellés Carrasco

Coordinació

Juli Verger Garrigós

Administració

Josep Sanchis Martínez
Antoni Martínez Mollà

Muntatge

BPU Ajuntament de Xàtiva
Art-Exprès

Il·luminació

Sopping

Transport

Art-Exprès

CATÀLEG

Edició

Ajuntament de Xàtiva
Regidoria de Cultura i Patrimoni

Textos

Vicent Marzà
Roger Cerdà
Jordi Estellés
Josep Lluís Antequera
Santi Pastor
Josep Sou
Feliu Ventura

Diseny i Maquetació

AMB-Disseny

Correcció de textos

Ximo Victoriano

Fotografies

Arxiu AMB / Eduard Torres / Sofia Bofill/ Ausiàs Miró

Impressió

Gràfiques Alcoi, S.L.U

ISBN: 978-84-947894-1-0

Dipòsit Legal: V 336-2018

www.antonimiro.cat

art@antonimiro.com

facebook.com/antonimiro

Espai Cultural Sant Domènec

P E R S O N A T G E S D ' U N P A Í S

Un poble és el resultat d'una construcció col·lectiva dinàmica. És la suma d'unes arrels profundes amb milions d'aportacions individuals diverses, heterodoxes i inclús contradictòries, que poc a poc han anat construint la nostra identitat valenciana i mediterrània, i que sempre serà una obra oberta inacabada i en permanent fase de creixement, afortunadament.

Dins aquesta construcció dinàmica, l'art, l'expressió artística, és un element fonamental per anar posant els maons de l'edifici. L'expressió artística valenciana de finals del XX i principis del XXI no es podria entendre sense la figura d'Antoni Miró, un artista polièdric fill del seu temps i del seu país.

D'aquest temps i d'aquest país naix, no només Antoni Miró, sinó la seua visió de moltes persones, personatges, amb una forta càrrega semàntica tant per a l'artista com per a les societats que els van vore escriure, pensar, pintar, cantar... en definitiva, crear. De Salvador Allende a Pau Casals, de Joan Fuster a Sol Picó, de Miguel Hernández a Isabel-Clara Simó.

Miró ens els posa al davant per oferir-nos-en la seua visió i també, perquè l'art ha de ser interpel·lació, perquè nosaltres ens fem la nostra pròpia visió de personatges que, des de dins o fora del nostre país, han deixat una petjada profunda en Antoni Miró i també, n'estic ben segur, en el procés obert de la nostra construcció col·lectiva com a poble.

VICENT MARZÀ I IBÁÑEZ

Conseller d'Educació, Investigació, Cultura i Esport

EXPOSICIÓ PIA ALMOINA, Generalitat de Catalunya, CAM, Barcelona 1999

“PERSONATGES”, D’ANTONI MIRÓ A XÀTIVA

De nou, com un “Guadiana” poruc, donem la benvinguda a l’Antoni Miró, qui ens honora amb una de les seues visites intermitents per mostrar-nos una xicoteta part de la seua inabastable obra.

En l’any 1.987 començava una cordial relació de Xàtiva amb l’artista mitjançant el cartell de la Fira d’Agost d’aquell any. Al 1.988 vàrem poder veure ací la sèrie “Pintar Pintura”. Després, el Museu de l’Almodí va adquirir obra seua.

Va tornar al 2017 –havia passat massa temps– amb l’exposició “Hospital Sueco-Norueg”, que vàrem tindre l’honor d’inaugurar amb la presència del Molt Honorable President de la Generalitat Valenciana, Ximo Puig.

Ara, de la mà de la Regidoria de Cultura i amb la col·laboració de la Conselleria de Cultura, Miró torna a l’Espai Cultural Sant Domenec per presentar-nos la sèrie “Personatges”.

Els protagonistes d’aquesta sèrie fan bo el joc de paraules “no estan tots els que són, però sí que són tots els que estan”. Una col·lecció de retrats de “Personatges” de casa i de fora però que, al remat, més de dues generacions han fet seus.

Voldria convidar-vos a gaudir d’aquesta excepcional ocasió per mirar i admirar la proposta plàstica d’un artista a qui el poeta Espriu descrivia com *“molt a migjorn del nostre país rar, aguaita nit un solitari far”*.

Espere que vos agrade.

ROGER CERDÀ BOLUDA

Alcalde de Xàtiva

EXPOSICIÓ CASAL SOLLERIC, Palma de Mallorca 2001

A L'ESPAI CULTURAL DE SANT DOMÈNEC I ELS “PERSONATGES” D'ANTONI MIRÓ

L'Ovidi Montllor, habitant del “Barranc del Cinc” i gran amic d'Antoni Miró, deia que Toni era “ *tímid, afectiu, artista, solidari, alcoià, tossut, retossut, formiga, cavall pur, gat oriental, envejat, castigat, generós i estimat*”, ara encara, podem confirmar cadascun dels adjectius i els podem veure presents en les obres de la serie “Personatges” que ara penjen en les capelles de l'Espai Cultural Sant Domenec.

Els “Personatges”, dones i homes, poetes i cantants, intel·lectuals i literats, músics i artistes, tots ells amb un important grau de compromís en cadascun dels seus oficis, no son qualsevol personatge, son els “Personatges”, de Toni i de tots nosaltres.

No els exposem en qualsevol sala, ho fem en Sant Domenec, una Sala que pot intimidar l'artista o a les obres, però no es aquest el cas, l'espai guanya i es complementa.

Espere que contempleu l'exposició amb ulls inquiets i ment oberta. La reciprocitat del visitant a les obres aporta un fet significant, els “Personatges” també t'observen.

JORDI ESTELLÉS CARRASCO

Regidor de Cultura i Patrimoni

EXPOSICIÓ CHAPELLE DES JESUITES, Nîmes, França 2004

L'ARTISTA I L'ÀMBIT ON S'ALLOTJA

En aquest primer quart del segle XXI en el qual ens trobem, hem constatat que, en un mas anomenat Sopalmó, reconstruït i ampliat metòdicament, fet de gruixuts murs i enmig del secà frescal del sud valencià, l'artista-pintor Antoni Miró viu, creix i crea sota un om.

Alguna cosa així podria ser el començament d'aquest article si l'escriguera Hume.

I és que a mitjan segle XVIII, l'escocés David Hume comença a practicar el seu mètode empíric, gràcies al qual distingeix aquells comportaments culturals d'una determinada societat en què es poden reconèixer les causes socials alienes a l'atzar, com els aspectes econòmics, les formes de govern, les relacions entre minories i elits, etc. Naix, així, la implicació mútua entre l'art i l'àmbit civilitzat en el qual s'allotja. Aqueixa dependència es convertirà en evidència quan amb Hippolyte Taine aconseguix plena maduresa la teoria del "Milieu" o l'entorn com a dialèctica relacional entre art i societat, basat en raça, mitjà i moment.

Per a aquest historiador de l'art francès, el creador d'una obra artística no parteix de zero, és conscient que està en una situació que el condiciona, viu amb una tradició donada per la realitat històrica que està vivint i que li permet situar el seu art en el seu àmbit circumstancial. La comprensió d'allò que l'envolta, crea una tensió entre l'obra i el present, i permet que s'incorpore a la percepció, les pautes comunitàries, que funcionen com un reconeixement automàtic d'allò ja conegut en el món i identificat en l'obra d'art.

"Perquè el deure de qualsevol artista i escriptor és reflectir en les seues obres l'expressió de tot allò que a l'entorn seu s'agita i viu" –diu el crític d'art José Francés.

El punt de partida de Taine és el reconeixement que l'obra d'art no es produeix aïlladament i que cal cercar-ne el conjunt, la totalitat de la qual depèn i al mateix temps explica.

H. G. Gadamer fa un nou gir a l'hermenèutica artística, considerada com la comprensió de les condicions en què té lloc el fet artístic, tot establint una relació entre l'emissor i receptor per mitjà de la interpretació d'aquest fet que acabarà en la seua comprensió.

Una obra d'art per a Gadamer és un producte d'una civilització en un moment donat que ha de ser necessàriament comprès històricament.

Antoni Miró beu d'aquestes fonts; no és un formalista de l'"art per l'art" que deia Kandinsky, tot deslligat de la seua realitat circumdant, sinó que la seua obra és efecte i conseqüència de l'època que li ha tocat viure.

'FACTA, NON VERBA'

Fets, no paraules. Miró és un pragmàtic amant dels fets; no és per casualitat que visquera a Dover en els seus anys de recerca del centre de gravetat!

Fa aquest pintor-escultor obres lligades a l'ordre global dels comportaments soci-

als existents, al qual ofereix alternatives. No sembla voler Antoni que els seus personatges interpreten el món ja donat, uniformitzat; sinó més aviat que el transformen, que siguin instruments connectors tant amb el canvi com per al canvi de la realitat present. Per a aconseguir-ho, s'adhereix a l'actual desbordament extramurs de les Belles Arts, tan fèrrriament categoritzades des de la Il·lustració, i intenta amb un art pràctic, interpretatiu, però entenedor, aclarir i canalitzar els excessos d'un ofici que s'escampa i es desborda cap a la cultura de masses "d'impacte sobtat i consumible", tan llunyana de valors com l'estètica visual de l'assossec i la reflexió.

Antoni Miró treballa quadre a quadre, amb resultats, que no pertanyen en aparença a cap escola ni estil, i sí hem de fer notar una característica de la seua obra seria la persistència en el treball metòdic, escrupolós i constant, un esforç sostingut fins aconseguir una ingent obra de més de 4.000 quadres.

Podem considerar Miró com un autodidacte que pinta pintura emparentada amb la psicoanalítica, amb un compromís ideològic. Un artista de la meticulositat que el porta a seguir un diari personal escrit des de 1958, una correspondència amb el seu cercle de confiança i una selecció d'ambients i persones en terrenys dispars on procura trobar-se confortable.

Exigent en el seu treball propi, llança la seua proposta inconformista, incòmoda, irònica (sense arribar al sarcasme) i rebel.

La seua pintura sistemàtica aconsegueix estructurar i ordenar en el llenç els dramemes més palpitants i inquietants de la nostra societat globalitzada, amb un sentit precís i coherent on ordena rítmicament les seues preocupacions i obsessions: els diners, la violència, la religió, el sexe, la naturalesa, l'*apartheid*, la pèrdua d'identitat, l'absència de valors..., i tot açò expressat en sèries gràfiques perfectament sistematitzades. Silenciós i observador, la seua obra està marcada pels seus convenciments. La seua ideologia parla per ell.

Miró considera la cultura com "el recte camí cap a la llibertat" i afirma que "l'art ha de ser necessàriament crític"; pintar significa per a ell "viure l'única manera de sobreviure", però aquest art ha de basar-se en la perseverança, l'ordre minuciós, la creativitat unida a la timidesa d'un retir enfaenat, encara que tot açò emmarcat en una comunicació no a qualsevol preu, sinó a través de l'ètica i l'estètica.

ELS ADLÀTERS

Si bussegem en els antecedents i conseqüents de la pintura mironiana, hem de caure en Rauschemberg, que actua com a artista pont entre l'expressionisme i un nou gènere de figuració, i obri el camí cap al fenomen de les imatges de persuasió de masses, els *followers* i la creació de mites acrítics que substitueixen el significat de les normes de comportament lliurement pensades i acceptades.

Si intentem classificar Miró en la nova figuració, direm primerament el que no fa el pintor. No el trobarem en el moviment *Action painting* (W. de Kooning), ni tampoc en l'expressió figurativa de Jan Lebenstein amb les seues figures antropomorfes, ni

amb Francis Bacon amb la seua axialitat, ni amb Antonio Saura que utilitza la figura com a suport estructural tremendista; tampoc no està amb l'anomenat "Brut art". Miró no transita tampoc per les sendes de les textures objectuals, papers, arenes, arpilleres que contrasten i impacten la retina, ni està en la part d'Antonio Bueno, assajant un camí entre l'abstracte i el figuratiu, ni amb la pintura onírica i expressionista de José Jardiel o Cardona Torrandell.

Més aviat hem de cercar el seu antecedent en el *New Dada*, el *Pop Art*, el Reportatge Social o el Nou Realisme com una apropiació directa d'elements de la realitat i una vinculació amb el quotidià en forma de denúncia narrativa, formativa i informativa. Miró s'acosta al reportatge social prenent els elements de les seues obres de la civilització de consum (*Pop Art*), com Jasper Johns i Oldenburg, o de la civilització de les imatges, com Rauschemberg i Lichtenstein.

Ens acostem amb Miró a Rousseau el duaner, a Magritte, a les solucions elegants i eclèctiques d'Eduardo Arroyo, a l'equip Crònica (Solbes i Valdés) i a la civilització icònica de Rafael Canogar a partir de 1960, juntament amb l'obra de Joan Genovés.

Antoni Miró manté una reacció artística contra la imposició del llenguatge informalista, tot reivindicant la figuració com a element d'expressió, de denúncia i de crítica social. Admirador de Vermeer, Ribera, Velázquez i Picasso, transita per les mateixes prades figuratives dels mestres europeus.

Treballa freqüentment en l'esfera de la meta-pintura i el *borrowing*, amb apropiacions i préstecs, tot adaptant una obra anterior (o una part d'aquesta) al seu criteri personal i proposa un nou missatge, tot reinterpretant-la. Açò sí, Miró en allò que emprèn instaura el ritme, l'ordre i la perfecció seguint la seua brúixola interna.

'IMAGO ANIMI VULTUS EST'

El rostre és la imatge de l'ànima, deia Ciceró, i amb aquesta divisa, Antoni Miró recrea els trets dels rostres que envaeixen les seues creences i valors socials. Els retrats apareixen de sobte entre el clarobscur sèpia i gris dels seus plecs i encarnacions, envaint tota la superfície de l'acrílic, intentant apuntar-se més enllà del seu rectangle de llenç, que amb prou faenes pot contenir-los, per a adreçar-se a l'espectador i explicar-li qui són i per què estan ací.

És en 2015 quan Antoni Miró exposa "Personajes S/T" a la Llotja del Peix d'Alacant, com el resultat de l'ampliació d'un altre treball que s'havia mostrat a l'IVAM de València en 2012. Més de 50 poetes, cantautors, filòlegs, polítics, artistes, activistes, creadors i pensadors que bullen en el cap de l'artista d'Alcoi que mostra a l'imaginari col·lectiu, i no ha cessat des de llavors de fer-ne més.

Seguint el preraphaelita Burne-Jones quan diu: "El retrat és l'expressió del caràcter i de la qualitat moral". Miró considera així els seus retrats dels personatges que han aportat el seu compromís social amb el seu treball i la vinculació a les seues creences, ja siguin artístiques, polítiques, literàries, musicals. etc.

Escull les imatges dels retratats, acuradament, aquelles que li permeten identificar plenament el personatge i que reflectisquen, com diu Genovés: “La forma interna palpitant de l’obra”.

Miró dirà sobre la sèrie de retrats: “Feia temps que volia començar una col·lecció com aquesta, en anys anteriors he pintat alguns retrats que considere d’interès per al conjunt de la societat, però fins ara no havia pogut entrar en la profunditat que requereix aqueix treball. Arreplegue molts dels meus referents, la major part lluitadors que ja no són amb nosaltres, però que ens han deixat el seu immens llegat”.

Els retratats adquireixen l’estatus referencial dels seus reconeixements lliurats a una vida de combat, en la trinxera del canvi, en el tall de la navalla, que han empunyat el fusell, la ploma, la gramàtica...; han dansat, cantat, pintat, construït, denunciat injustícies, guiat nacions, revolucionat obrers, dirigit orquestres, manifassers de la psique, supervivents de camps de concentració, caiguts pels seus ideals, mantenidors d’utòpiques banderes. Tots entrebancats pel seny i la rauxa.

Miró coneix o ha conegut gran part d’ells i quasi tots l’han tractat, han escrit sobre l’artista (o l’artista sobre ells), i han fet amistat, hi ha mantingut correspondència i aquests li han dedicat o li dediquen un buit en les seues vides i el seu cor. Parlem, entre els uns i els altres, d’Ovidi Montllor, Sol Picó, Martí i Pol, Salvador Espriu, Joan Fuster, Joan Valls, Rafael Alberti, Vicent Andrés Estellés, Isabel-Clara Simó, Andreu Alfaro, Antoni Tàpies, Joan Brossa, Arcadi Blasco, Antonio Gades, etc.

Deia Joan Fuster que la gran passió que emana de l’obra d’Antoni Miró és la d’una “Temptativa de ser ell entre els seus”.

I Miró sosté: “Si no parteixes de les teues bases, de la teua terra, la teua família, el teu món, difícilment arribaràs a algun costat”.

La mirada polièdrica de Miró és una crida cap al personatge, perquè li permeta reposar per sempre la seua imatge entre les seues pupil·les.

La seua sèrie de retrats són un testimoniatge d’aqueix intent de fixar les bases de l’instint de pertinença d’Antoni Miró, projectat cap a un grup d’homes i dones que, amb una vida apassionada, combativa i inconformista, han obert, encara que siga a colps, les sendes còmplices per les quals transitem avui les generacions que estem assajant una nova forma de viure, cercant noves solucions per a aquest nou món de principis del segle XXI, perquè com diu Antoni: “Nàixer és aprendre a viure per a, al final, morir-se bé”.

JOSEPLLUÍS ANTEQUERA

Doctor en Història de l’Art

Membre de l’Associació Valenciana de Crítics d’Art

Al voltant de la sèrie Personatges d'Antoni Miró

La denominació de la sèrie apunta decididament a una intenció determinada, malgrat els equívocs que poguera suggerir la utilització d'aquest terme. Com sabem, tres són els vessants semàntics sobre els quals generalment roda el mot *personatges*: un denota admiració, el segon és aqueix que s'ajusta, per exemple, a l'exercici d'un paper destacable al si d'una representació teatral, per damunt del d'un figurant que merament ompli l'escena: i, per acabar, hi trobem un altre que remet a fer paleses connotacions despectives en referència a una persona concreta.

De tots aquests, és clar que l'últim queda plenament al marge de consideració, ja que no s'hi pot trobar ací cap menyspreu envers els al·ludits per part de l'artista. Ans al contrari, tots ells configuren conjuntament una mena de panteó particular del pintor. És per això que, com denoten els títols de les obres, és indubtable que estem davant de veritables homenatges dedicats als retratats, que només són fruit de la clara admiració que sent Antoni Miró per ells.

Tot i això, a banda d'estar en la línia de la primera accepció d'aquesta paraula, no deixa de ser cert també que aqueixa condició pot enriquir-se, a més a més, amb l'altra metàfora esmentada de l'actuació intensa, amb un paper notori, dins de la més gran de les funcions: la del *gran teatre del món* actual.

No és més que allí (és a dir, ací i ara) on es produeix la més pura conjunció del desastre i l'esperança. És on encara es reviu en amplifcades múltiples injustícies com les que queden reflectides en l'homònim acte sacramental de Calderón, com quan diu el pobre que "*en fin, este mundo triste al que está vestido viste y al desnudo le desnuda*". Però també és només allí (ací i ara, per tant) on poden albirar-se futurs millors i descobrir el valor de les més lloables fites assolides en el passat.

Doncs bé, l'artista atorga a aquests personatges dels àmbits cultural (de les dues cultures, realment, incloent-hi la ciència) i polític una especial condició d'actors principals en aquesta representació, pel seu compromís amb la societat i pel valor de les seues realitzacions dins de diverses àrees de la creació. Homes i dones que existeixen, o més aviat existiren en la majoria dels casos, amb una especial significació, en definitiva, d'acord amb el sistema de valors i ideològic propi de l'artista, refermant alhora el fet de construcció d'una identitat compartida.

Aqueix component metafòric dels personatges que actuen desenvolupant accions singularment especials, és a dir, que fan el que fan intensament, és el factor

que hi preval i converteix en necessari, segons el seu parer, el reconeixement. Com que allò que han fet o proposen sedueix l'artista, aquest els ret un tribut moral amb la seua pintura, que persegueix contribuir a immortalitzar la seua memòria.

Al mateix temps, és inevitable referir-se a les muses gregues, ja que els personatges triats també posseeixen un potencial inspirador per a Miró. No debades eren aquestes filles de *Mnemòsine*, la deessa que personificava la memòria, aquelles que protegien determinades arts. I és que no estem davant d'un Estellès que, com faria una Èrato contemporània, posa en perspectiva lírica el goig dels amants? O no té lligams Ovidi Montllor amb *Talia*? O no ballaria Gades amb *Terpsícore*? O no es pot un fixar en Einstein com si fos un successor d'*Urània*, que ens ha apropiat els horitzons més llunyans?

Tal com es feia en la representació de les muses, aquests personatges es representen sovint acompanyats d'atributs identificatius. Alguns de caire més objectual, d'altres purament conceptuals. D'aquesta manera, Pau Casals es veu acompanyat del seu violoncel (i també d'una pipa el fum de la qual s'enlaira gràcilment). En el cas d'Eusebi Sempere, en canvi, veiem la superposició de la trama del seu autoretrat fet amb ordinador al CCUM a finals dels seixanta i el seu retrat, tal com ell era aleshores.

Però, canònicament, les muses són només nou. I ací estem davant d'una multitud de personatges. És comprensible que així siga, ja que s'ha invertit el sentit. No estem ara davant d'un ideal abstracte, sinó que la referència parteix de la concreció singular de cadascun dels personatges. És per això que la condició extraordinàriament múltiple de la sèrie, per ser tan nombrós el conjunt d'admirats, la converteix en una miríada referencial.

A més a més, els personatges adquireixen en disposar-se junts una dimensió col·lectiva que presenta virtuts inesperables si s'analitzaren separatament. Aquesta versió coral constitueix una possibilitat d'establir diàlegs imaginables entre alguns d'ells. Antoni Gades podria ballar simbòlicament ara al costat de Sol Picó, encara que no es van conèixer. Antoni Gaudí podria desentranyar amb Lluïa les combinacions que porten des de la catedral de Mallorca fins al cel que anhelen. Raimon podria cantar "Al vent", i després sentir Dylan com fa sonar "Blowin' in the Wind" (ambdós temes *edòlics* i llibertaris van ser llançats el 1963). Montserrat Roig podria entrevistar Paco Aura sobre el seu sofriment en un camp de concentració nazi...

Hi ha dos tipus addicionals de diàlegs que poden esbrinar-se. És possible d'algun manera llegir els pensaments creuats entre Ovidi i Tereseta, únics personatges

als quals es concedeix el benefici de compartir llenç. També pot veure's la crida interior que alguns fan a ells mateixos quan s'inverteix el retrat (horitzontalment, no com va haver de fer-se amb el de Felip V) i les mirades d'un es dupliquen i convergeixen en un punt. On mirarà Valls doblement, d'un costat i de l'altre, del dret i a l'inrevés?

Igualment, es descobreix una altra multiplicitat quan es reuneixen distintes versions del mateix retrat d'un personatge. Si posem en relació els tres quadres dedicats a Miguel Hernández en aquesta mostra podem comprendre-ho. L'accentuació de la malenconia de la mirada varia si l'enquadrament de la imatge es veu esbiaixat respecte del de la famosa fotografia que serveix de base. Distint és també quan veiem com l'enyorança de la Segona República aporta els colors del fons.

De fet, les qüestions del color i la textura visual són molt rellevants en aquesta sèrie. La major part d'elles es realitza amb base monocroma (negre sobre blanc, generalment). Algunes es veuen afectades per viratges, per exemple a blaus. Altres tenen color. Però la gran majoria d'elles assumeixen una veladura consistent en un ratllat vertical que provoca un soroll visual que les dota de patina del temps i les assembla al llenguatge gràfic del periodisme.

La figuració realista se superposa al tractament digital de les imatges de base i a distints tipus de manipulacions compositives. Dins d'aquesta nova *Crònica de la Realitat*, els clams explícits de denúncia i l'enfocament irònic, propis d'altres èpoques de la trajectòria d'aquest artista, són substituïts per una estratègia d'identificació, selecció i apreciació personal. La fam i la mort, les injustícies, són ara absents. És, sens dubte, més esperançada la proposta, però no hem d'oblidar que alguns dels personatges estan indissolublement units a la protesta i, retratant-los, aquesta es manifesta novament.

En definitiva, Miró, posant davant de nosaltres aquests personatges amb els quals ha establert una determinada connexió valorativa, vol informar-nos d'algunes claus del seu posicionament concret envers la realitat social, cultural i política que ens envolta. Són tots ells, simultàniament, fonts d'inspiració i dipòsits de memòria, que donen mostra de la superació de la clau binomial excloent entre ruptura i continuïtat pel que fa a l'explicació del procés de conformació històric. I ho fa, a més a més, agregant referents pròxims i llunyans, tant en l'espai com en el temps, tot indicant que la personalitat es modela en part segons influències externes d'origen molt divers, les quals, tanmateix, comparteixen trets que no són cap altra cosa més que forts lligams que serveixen per a explicar-la.

SANTIAGO PASTOR VILA

EXPOSICIÓ MUSEO DE ARTE, Santo Domingo 2008

«*Que la teua saviesa siga la saviesa de les canes,
però que el teu cor siga el cor de la infància candorosa*»

Friedrich von Schiller

Tota galeria de personatges il·lustres, i potser il·lustrats a bastament pels seus hagiògrafs de capçalera, intimiden els visitants de la sala. Cal, fins i tot, posar-se en guàrdia per a defensar-se de tanta mirada sublim, de tanta reconvençió des del marc adust del retrat, i que fita el terreny com a hisenda particular, ben farta de guanys que li han merescut la glòria... Açò **en un altre temps** ha estat moneda comuna, i relíquia per a fer-ne trasllat a la posteritat, de les particulars maneres que s'han esdevingut per a guardar la memòria dels més grans, o dels més significats, o dels més rics, perquè de tot hi ha hagut al *cronos* dels dies periclitats, i marcits per la pàtina fosca de la pols reverencial...

Podríem estar parlant de qualsevol sala dedicada, des d'un museu imaginari, a les figures emblemàtiques que la posteritat ens ha regalat per a exemple de conductes pròpies, i alienes també. I segurament així serà, o haurà estat al llarg del temps en què la pintura ha garantit la immortalitat dels prohoms de la història. I a vegades sembla un sarcasme, perquè els «il·lustres» en qüestió n'han fet de grosses. I si atenem tot allò que significa, potser, l'àmbit del retrat al si de la pintura, podem arribar a concloure que allò veritablement essencial defuig la mirada convencional, i s'arrauleix a la intimitat insondable dins l'esperit del personatge retratat. Una mena de viatge, o trajectòria a l'endins de la moralitat i del caràcter determinant del personatge en qüestió.

Doncs bé, l'artista Antoni Miró, ben lluny de sufragar la victòria humana dels personatges que ha triat per a pintar-los, i regalar-nos-els, permet que ens capfiquem ben a dintre, i des de la seua mirada, de la matèria cordial, tan humana, dels seus personatges. I, a poc a poc, en aquestes breus línies que anirem construint, tractarem d'explicar el perquè d'aquest posicionament: tan racional com emocional. Res no és debades en aquesta indústria del retrat, o de les diferents maneres de realitzar l'abordatge intens, fins i tot, quan es dóna de forma fefaent, l'aproximació tècnica dels retrats propis.

N'hi ha molta de moralitat, de presa de contacte, de patrimonialització de les causes nobles, de necessitat de confessar de qui provenen, en gran mesura, les lliçons que els hòmens bons han dictat al llarg de la intrahistòria de la seua peripècia vital. A banda, clar està, de l'exemple que ha significat per a tantes generacions entendre com han estat pastant el món amb el rem amatent de la terra. O diguem-ne, senzillament, complicitat. I l'artista Antoni Miró se situa «davant l'espill» per a dir dels altres en una clara afirmació de contraris, o s'ha disposat a realitzar un truc de màgia eloqüent: els personatges parlen tothora de la vida, de les vides infinites que la diversitat de treballs pot arribar a satisfer, i el pintor captura l'endins de les veus, les fa pròpies, i com que s'hi ressent des de la seua enorme fràgil sensibilitat, permet que s'enlairen i visquen cimeres des del marc de la seua pintura, des de la seua exquisida matèria existencial alhora. La reverberació de la imatge, de les imatges, és d'una tal magnitud que no saltres, per la mà del pintor, s'hi fem amb elles una comunió farcida d'empremtes de dignitat i de voler. De pur reconeixement per l'alçada d'unes trajectòries que en parlen, i ens diuen a cau d'orella, la darrera veritat en la causa indeleble dels hòmens que la bondat pontifica.

I el realisme és una altra cosa a tenir ben present: realisme on la neutralitat procura el

benefici de l'audàcia. És a dir, l'aparença externa dels personatges reflecteix la veritat de les conductes, doncs la fotografia, o el marcat impressionista, diposita les gotes precises al vas del reconeixement dels mèrits contrets.

No són, aquesta galeria de personatges, els fantasmes que ens han vingut a visitar per a intimidar-nos amb la seua adustesa, no. Aquests personatges ens regalen, perquè així ho ha volgut l'artista, la seua amorosida condició d'humanitat. I el seu esguard, des del marc del quadre, ens confirma la generositat de la vida viscuda, i ens assegura que l'artista els dignifica i assoleix amb franca abraçada, per a fer-nos trasllat de la seua esperançada tasca de creatiu. A la fi, ha pagat la pena l'esforç. Segurament, àdhuc, s'obre una via de comunicació que garanteix l'interregne participat entre els personatges principals i els ciutadans que s'hi acosten per transcendir, només siga una mica, els reflexos que la història encomana. I tot amb un cert grau de silenciosa perseverança, d'assoliment de les veus principals, d'una fragant manera de viure en la complicitat dels dicteris que la saviesa procura. Una sort per a l'artista, i una gran sort per a tots nosaltres. Alegrem-nos-en, doncs!

I el que diem, quan parlem de la representació de la moralitat, del veritable i també real tarannà dels personatges, és que se'ns acut pensar en l'evidència d'un comportament que s'hi recreix a les riberes d'humanitat, i que ben expressa la voluntat de pertànyer a la confraria dels hòmens delicats: «el comportament és un espill en el qual cadascun mostra la seua imatge», assegura Goethe. I l'artista ja procura posar harmònicament en contacte la versemblança entre la imatge representativa del personatge, i la *pietas* que il·lustra el seu rerefons; el llegat que a tots ens ha arribat, i continua arribant-nos, d'un clar compromís social, i que realça els mèrits per a la distinció. A vegades, tot és qüestió de proximitats que s'hi vertebren al llarg de camins que tan sols l'artista reconeix. Potser.

I en dèiem, en línies anteriors, que potser per a l'artista Antoni Miró les veus dels seus, i nostres des d'ara també, personatges, són una mena de companyia per a l'aprenentatge, tan estimat i benvolgut per al pintor, i per al creixement particular de la seua vida. De tots aquests personatges, homes i dones que han lluitat per fer ben rendible la seua condició d'humanitat, ja ho hem dit, Antoni Miró ha tret la lliçó puntual que li han facilitat els teixits de la seua saviesa, o de la seua experiència vital. Tot alhora: «el consell d'un amic és com el vi generós en copa d'or», admet Soló. I de generositat, si en parlem ara, no cal fer un gran esforç per a significar la conducta del pintor en aquest sentit: fins i tot ens regala amb els seus personatges el seu sentiment, la seua particular visió del món i de les coses. ¿És possible una generositat més gran que aquesta? ¿S'hi pot ser més generós que, tot apel·lant des de la infinitud del pensament propi, ben dir quins són els paradigmes de la seua personal condició humana? Açò sí que n'és de generositat, i de netedat a l'hora de marcar la posició individual dins el món al qual pertany. L'artista «davant l'espill». Una altra vegada. Com una constant a la seua obra, en aquesta i, també, la que coneixem.

Així doncs, i avançant a poc a poc en aquesta, potser, minsa reflexió, ens agradaria posar de manifest com els personatges que s'hi conjuguen en aquest verb tan precís com és estimar, hi ha causa que legítima l'harmonia de l'artista, perquè com assenyala V. Hugo: «les muntanyes sempre han fet la guerra als plans.» I els personatges que hui viuen, sí, viuen, a la geografia dels seus retrats, sempre han estat eficaços combatents de la defecció de la condició humana. De raons n'hi ha a bastament per a posar en relleu tal afirmació. Només cal repassar, encara que siga una curta estona, la prèdica que ha estat present a la vida dels nostres personatges. Com han alçat la veu, i han ajudat que els altres s'enlairaren, per tal de marcar la posició davant els reptes del viure quotidià. I no ha estat senzill, ans al contrari ha estat un molt agosarat fona-

ment existencial. El camí, els diversos camins que han solcat tots ells, han conegut l'empremta inefable dels dies de pluja a bots i barrals. I el pintor amb el seu impressionisme versemblant n'ha volgut experimentar el trasllat mitjançant l'espill del seu esguard privilegiat. Com dèiem, una sort per a tots nosaltres. Una gratificant experiència que ens arriba amb el reconeixement que en fem dels traços complexos de la història, i de les persones que escriuen gran part de les línies que, seguit, anem llegint. Amb respecte. Amb rigor i, clar que sí, l'ajuda que tant agraïm.

I tot condueix, ara també, a nodrir l'esperança. Ni els paradigmes, ni els camins francs, ni les posicions compartides, quasi res, són possibles sense una engruna d'esperança que ens ajude a fondre'ns dins l'espill que alimenta la multiplicació de les imatges colpidores. Hòmens i dones que han servit d'equilibri primer, després de motor per a engegar i moure les voluntats, i darrerament per a dur a terme la marxa col·legiada. Una estratègia que s'hi veu reforçada al través de l'espill que l'artista ha polit per a construir el seu àmbit de modernitat. Des del segle V a.C., ja se'n feien de retrats, i que apareixien a les monedes de curs legal, tot agermanant economia, orgull de poder i dignitats diverses. Ara, en aquesta irreductible modernitat que presideix l'obra de l'artista Antoni Miró, l'esperança en allò millor, i que encara, en bona mesura, resta per arribar, és un vast territori per a construir un llegat, sí, el de la seua ingent obra, però també per a identificar els hòmens amb la seua identitat col·lectiva; amb ells, amb els hòmens, també tots aquells que han estat guia compromesa, s'hi afermen: treball, estudi, reflexió, creativitat, civilitat a la fi..., amorosida condició d'humanitat. «L'esperança és el flux de la vida. Quan no hi ha lloc per a l'esperança sorgeix la mort», comenta, i tant com ens aprofita, Jorge Guillén. No, però, quan parlem d'esperança com a alguna cosa sense substància informativa clara. Com alguna cosa que viu als encontorns del coneixement aprofundit de les coses. Ans al contrari, la pensem com una alegrança que ens forneix un gaudi anticipat del futur. Una esperança, ara, que arriba a ser força elemental per a acarar, sense reserves, els reptes que la vida ens proposa. Una esperança que ens commou. I com diria A. Maurois: «no basta tenir esperit. A més cal tenir suficient esperit per a evitar tenir-ne massa.» I els personatges en saben, tots ells, el significat de la paraula, o del concepte abstracte de l'esperança. No s'hi pot capir, ni prémer, ni adjudicar per reial decret. L'esperança és, potser, una condició per a impossibilitar les renúncies. Els personatges, també la persona del pintor Antoni Miró, generen esperança des de la vocació irrenunciable de fer camí, i dins de les marques importants de la llibertat. I aquesta sense condicions, ni tampoc arbitriats justificatives de cap renúncia davant l'exigència d'humanitat. Ara sí, potser, una condició prèvia: condició irrenunciable filantròpica. I tot polit per la mà d'un artista que viu vint-i-quatre hores, damunt de vint-i-quatre hores més, abraçat a la noble fusta de l'esperança que percudeix l'indret més íntim de la seua existència. I tot, ara també, i com ja hem assenyalat en altres reflexions, dutes a terme sobre l'obra d'Antoni Miró, transitat per la mà i per l'esperit de l'experiència. Conviu, en nombroses ocasions, amb la trajectòria vital dels personatges que pinta, i això confirma un alt grau de coneixement que li permet de capficar-s'hi dins el caràcter dels éssers humans que vol traslladar-nos, ara. Una mena de discurs narrat des de dins, o des de l'espill, i cap a fora; cap a la contemplació dels que hi som presents a la sala dels miracles, on la reverberació de la personalitat dels personatges, ara, també ens identifica a tots nosaltres. Perquè creiem en l'esperança d'una troballa col·lectiva en un univers on, la cultura, i la llibertat per a exercir-la, siguen la força motriu de la nostra condició humana: «l'ús fa brillar els metalls», intervé el poeta Horaci.

Allò que també mirem, i reconeixem, als retrats d'aquests grans personatges, és la força que traspuen, tot admirant la bonior als pinzells d'Antoni Miró damunt els llenços on reescriu la

història: la passada i la més recent, encara. Perquè d'això també podem parlar-ne, només siga un xic, en aquesta reflexió que hui fem de la proposta del pintor Antoni Miró. I endevinem la força perquè ella viu al si en els rostres dels personatges il·lustrats. L'esguard eficaç de l'artista esvaeix els perills de la melancolia en favor de servir la força en el caràcter dels retrats. La posició dels personatges s'hi vessa cap enfora per tal d'assegurar-nos el contacte directe. L'espill on s'hi mira l'artista acull, també, la mirada universal dels receptors. Una sort de metallenguatge per a guanyar la possibilitat d'entendre l'origen, i els resultats de la travessia, en aquest temps miraculós de l'existència comuna: la sala d'exposicions, la mà prèvia de l'artista, la condició de visitants arrezerats al cau íntim de les confidències. I la força s'hi trasllueix en la barrada manera d'exhibir el plànol que reconeix el personatge, ara pictòric. De carn viva, i de record també: «sigues ferm com una torre, el cim de la qual mai no es torça a l'embat del temps», ens afirma, ara, Dante Alighieri. Així, ni abans, ni ara, ni després, el temps que passa serà prou causa per a substituir els nostres coneixements, els nostres aprenentatges, talment com ho fa Antoni Miró, bestrets de la memòria, i de l'exemple també, d'aquells que han viscut, i viuen, per nodrir d'esforçada esperança les hores dels hòmens, en la càustica conformitat de viure discrets.

Sentim, però, la necessitat de dir, ben fort i ara, que vivim una mena de gratitud interior, atorgada per la contemplació d'aquesta esplèndida galeria de personatges. Per una banda perquè ens reconeixem en l'espill de l'artista, per l'altra perquè se'ns facilita la veu per a alçar-la en franc compromís amb la història que cada dia, ensems, anem solcant: «si atorgues un benefici, mai no el records; si el reps, mai no l'oblides», i nosaltres, com Quiló ens aconsella, mai no volem, ni podem, oblidar els beneficis rebuts per l'audàcia que significa la cultura en aquests personatges. La seua lluita mereix el descans en la mirada del pintor. El seu combat, al llarg de la vida, bé mereix el record en la mirada, dins el mirall, de tots nosaltres. Una mena d'aplec convergent solidari, però sense pifres estridents que salmodien fal·laces vanitats. Ara, en aquesta galeria, en aquest mirall que recupera la memòria discreta dels valuosos personatges que contemplem, la música elemental de la sinceritat curulla la cintra màgica del nostre voler. Antoni Miró pinta. Ho fa com qui escriu en les llustroses pàgines d'un llibre d'història, antic i modern alhora, per a dir, i comentar-los als hòmens que vindran, que el seu temps, el nostre temps, ha estat fantàstic en el conreu de la fecunda dignitat. En l'esforç per bastir la ciutat màgica dels prodigis: amorosida voluntat de creació i de recreació en l'idioma bàsic i elemental de la cultura. ¿I, per què? Doncs perquè: «l'únic deure que tenim amb la història és reescriure-la», dirà el savi O. Wilde. Alhora que Antoni Miró, fent valer la seua consciència de «treballador de l'art», a la tossuda percaça de la comunicació estètica, determina que el seu univers, o el seu major passadís s'hi troba ancorat entre les parets capitals del seu estudi al Mas Sopalmo. I viu la insistència del menester creatiu amb la intensitat en la recerca formal del seu esperit, de la seua condició d'humanitat, com hem dit línies amunt. I reformula cada dia aquest valor primordial per tal d'obtenir, si no respostes, almenys capacitats renovades per a fer-se'n de preguntes cabdals. Sí, perquè la tasca del pintor, amb el seu aprenentatge constant, i tot assolint les veus que vertebren, també, el seu propi discurs animat, s'insinua mitjançant un vehicle carregat de preguntes, a vegades sense respostes, però farcides de curiositat, i de necessitat de retre-li tribut a la voluntat d'estudi: «el jo no és alguna cosa que és, sinó alguna cosa que serà. És una tasca», diu, i li ho demanem prestat perquè, ara, ens convé, Kierkegaard. I efectivament el jo d'Antoni Miró s'hi troba en estat de permanent construcció, perquè la seua tasca, la de construir un univers, que hui passa per aquesta galeria de personatges, sempre resta a foc batent en llargues nits de feina i de reflexió. Els personatges dicten consells a cau d'ore-

lla, i el pintor els atorga el benefici de la complicitat. També del somris irònic i de l'humor plaent. Com dèiem, una sort per a l'artista. Com dèiem una sort per a nosaltres, que mirem pels vidres d'un espill que acull esguards, tot reflectint un munt de paraules irisades.

Hi ha, però, una clara harmonia entre la vida dels personatges que visitem, mercè la força creativa d'Antoni Miró, i la pròpia del pintor. Podríem intuir un comú denominador: la llibertat. Els uns per a laborar, a pesar d'entrebancs i misèries, al si d'una societat ansiejada per manca de referents. L'altre, el pintor, per acudir permanentment vers aquest valor, i que s'insinua inviolable dins la seua obra, marca inconfusible de la seua creativitat: per la veu que poderosa s'alça entre les runes de mil silencis espasmòdics, i per l'honestetat a l'hora de proposar-ne l'evidència del seu univers formal i discursiu. Una sort, també ara, quan ho diem: «llibertat és aquella facultat que augmenta la utilitat de totes les altres facultats», argüeix I. Kant. Llibertat com a eina, on la creativitat significa un instrument a favor d'una tan noble causa per a la vida. Llibertat com a mitjà per a resoldre els conflictes que provoca tant de silenci còmplice. Els personatges en coneixen l'eina, i han posat els mitjans per a fer possible la força de l'esperança que encara, ara, anem recordant en la nostra modesta reflexió.

Així mateix considerem que els nostres personatges són, també, els nostres savis. Aquells que escriuen amb lletres majúscules els misteris del profund coneixement: llengua, literatura, història, política, dansa, art, compromís social i cívic..., assumptes que mai no clausuren les portes de la vida, doncs la vida, o l'existència plena, s'inscriu als llibres de la volença universal: «tota la terra resta a l'abast del savi, doncs la pàtria d'un esperit elevat és l'univers», manifesta, el també savi, Demòcrit. I d'esperits elevats, de generositats creatives, i de fidelitats manifestes a la cultura pròpia i puixant, la galeria dels personatges que ens il·lustren resta acomplerta. I és Antoni Miró qui parla per ells; qui mirant l'espill bestreu les imatges que senyoregen la seua sensibilitat, perquè: «l'orgull dels grans consisteix a no parlar mai de si mateix», com afirma Voltaire. Doncs el pintor, l'artista generós, pren la paraula, alça la veu, i per mitjà d'un espill inexhaurible d'esguards infinits, emet el judici de l'afecte i del reconeixement. Així. Perquè al remat de les paraules viuen els somnis. Somnis que foragiten monstres inversemblants. Somnis que abracen causes justes per a minvar la tragèdia dels hòmens. I perquè el somni particularitza la realitat de l'artista. El somni és propi, és plaent, i és desitjable. Sempre. El somni ajuda a comportar els dies passats, presents i els que hauran de venir. Una mena de salconduit per a fer transitable l'experiència de viure, i facilitar el dolç avenir: «el somni és independència», comenta i assegura Gérard-Henry Bauer. Eleva la condició d'humanitat, tot esguardant els horitzons creatius. I perquè somniar és aliment de savis, que ben ràpidament, agafant les banyes de les dificultats, aprofiten l'esperó per a alçar les veles de la curiositat. La travessia resta amatent quan el vaixell avança per l'esforç comunal i: «deixeu que cadascú s'entregue a la pràctica d'aquell ofici que conega bé, insinua el vell savi Ciceró.

I, per a què tot? Doncs per a poblar els fràgils ponts que garantescun un pas segur, o quasi, i per a conduir les passes que inevitablement hem de fer. I l'artista ho sap ben bé. Ocupar ponts és, també, escoltar les veus que en parlen de lleialtat als principis, amb fermesa i prohibitat. I integrar les veus és construir imatges, retrats si volem, que identifiquen l'orgull i pertinença. O simplement un fragment de vida: «viure és néixer a cada instant», proclama Erich Fromm. Antoni Miró empeny la roda de l'admiració i ens trasllada la voluntat, perquè la fem ben nostra, del seu corpus admiratiu

JOSEP SOU

(Universitat Mígel Hernández d'Elx)

EXPOSICIÓ IVAM, Institut d'Art Modern, València 2012-13

ANTONI MIRÓ. QUAN L'ART IL·LUMINA, EL FOC LLUU

La gent diu que el món d'Antoni Miró són tints que s'amaren de fibres microscòpiques que formen un llenç, pintura que s'asseca amb alentiment i colors que ocupen el seu espai escombrats per hàbils pinzells.

Opinen que és la passió per la transformació de la societat amb el treball propi i la difusió del treball dels altres.

La gent diu que el món d'Antoni Miró és un món misteriós, nocturn, de secrets i sigils.

Alguns pensen que el Sopalmo serà l'última fàbrica que tancarà a l'Alcoià i que ha mantingut durant dècades una vaga indefinida consistent a crear obres artístiques incansablement fins a destruir els amos del món amb l'única eina determinant per a fer-ho: la cultura.

Toni em fa recordar l'anècdota que contenen del poeta Joan Brossa quan va anar a renovar-se el DNI i li van demanar per la seua professió; va dir: «Poeta». El funcionari el va corregir: «¿Paleta?, pondremos albañil». Antoni Miró és un paleta de l'art i no només perquè sosté amb el dit polze una paleta cada nit, sinó perquè arriba a la pintura amb la força del seu treball, un ofici diligent, pulcre i ple de dignitat, sense amos, però al servei de tots.

Per a mi el món de Toni és un món de creació, on ell està hi ha un espai de creació. Personalment tinc la sort d'experimentar-ho gràcies al fet que Ausiàs, Sofia i Toni m'acullen intermitentment al Sopalmo com un naufrag d'interior. A sa casa he fet un llibre i algunes cançons i no sóc l'únic ni seré l'últim segurament, mentre Toni pinta, en silenci, amb un ritme trepidant i precís alhora. Qualsevol que treballa intentant seguir el seu ritme acabarà passant-se de rosca com Charlot en *Temps Moderns*. Afortunadament no hi ha competència entre les nostres seccions de la fàbrica. Als dos ens agrada la pintura i la música perquè ens agrada la cultura i, tot i que no som de missa, entrem a l'espai de l'altre amb un respecte de catedral i mitja.

La seua mirada rebel és un espill i, a l'altra banda, la seua pintura ens interrogarà sempre, ferida d'humanitat. Un embat que hem de saber recollir a dintre nostre en la fundació d'un cor desobedient. Quant l'art il·lumina, el foc lluu: *fuck you!* Això és la cultura. No és l'àmbit d'una regidoria, ni d'una conselleria, ni d'un ministeri. No és l'oci buit de l'obrer per a fer més suportable l'explotació, ni el mecenatge «benèfic» dels amos per rentar la seua consciència. No és una competició intel·lectual classista de les elits, ni la reducció a «indústries» culturals que reproduïen en l'art els sistemes d'explotació dels treballadors. És, fins i tot, molt més que els seus treballadors, perquè mai no és unidireccional, no és pública ni privada: és comunitària.

És sobirana, desobedient i sediciosa, i prova d'això la tenim en les condemnes judicials a cantants de rap i a dibuixants de còmics o el fet d'arrencar obscenament amb una radial l'obra *25 d'abril. 1707*, d'Antoni Miró, a Gandia. A manera de recordatori, amics, la cultura no és la música empresonada en el fil musical d'un ascensor o en una botiga de roba, ni la decoració d'una habitació d'hotel, no és el trofeu dissecat sobre la llar de foc, ni els bunyols urbanístics a les rotondes de les autovies. La cultura és vocació de rebel·lió, insurrecció i desobediència.

Personatges és això, pintura que crea consciència a través de la conscienciació de la mateixa pintura, i ho fa amb la representació de dones i homes que entenen la cultura com un dels "martells del pensament", paraules de Miquel Duran de València. Hi trobarem Isabel-Clara Simó com a martell del feminisme a la literatura; Enric Valor com a martell de la tradició narrativa oral. Hi tindrem Víctor Jara, Lorca o Miguel Hernández com a martells de memòria històrica de l'art represaliat, i sentirem Raimon, Bonet, Ovidi, Léo Ferré i Pau Casals com a martells de la música i la cançó compromeses. Hi veurem Dalí i Tàpies com a martells d'avantguarda; llegirem Estellés i Espriu com a martells voluptuosos del llenguatge. I, sense moure'ns ni un mil·límetre, tindrem els martells de Marx, Fuster, Freud. També hi podem veure el president que va organitzar «el tren de la cultura» per a difondre-la poble a poble, Salvador Allende, i l'impulsor de la campanya d'alfabetització més gran del segle passat a qui anomenaven Che.

Paraules, formes, sons i colors ens penetren davant de cada obra d'aquesta sèrie i, al final d'aquesta visita, corferits per aquest incendi de llenços amb tota la força expressiva del gra i el soroll, reprenem el camí pensant que sempre mancarà alguna persona en aquesta galeria de personatges. És inevitable, però forma part de l'obra de Miró com a joguina volgudament incompleta que continua colpejant a qui mira, martell de pensament, després de la contemplació.

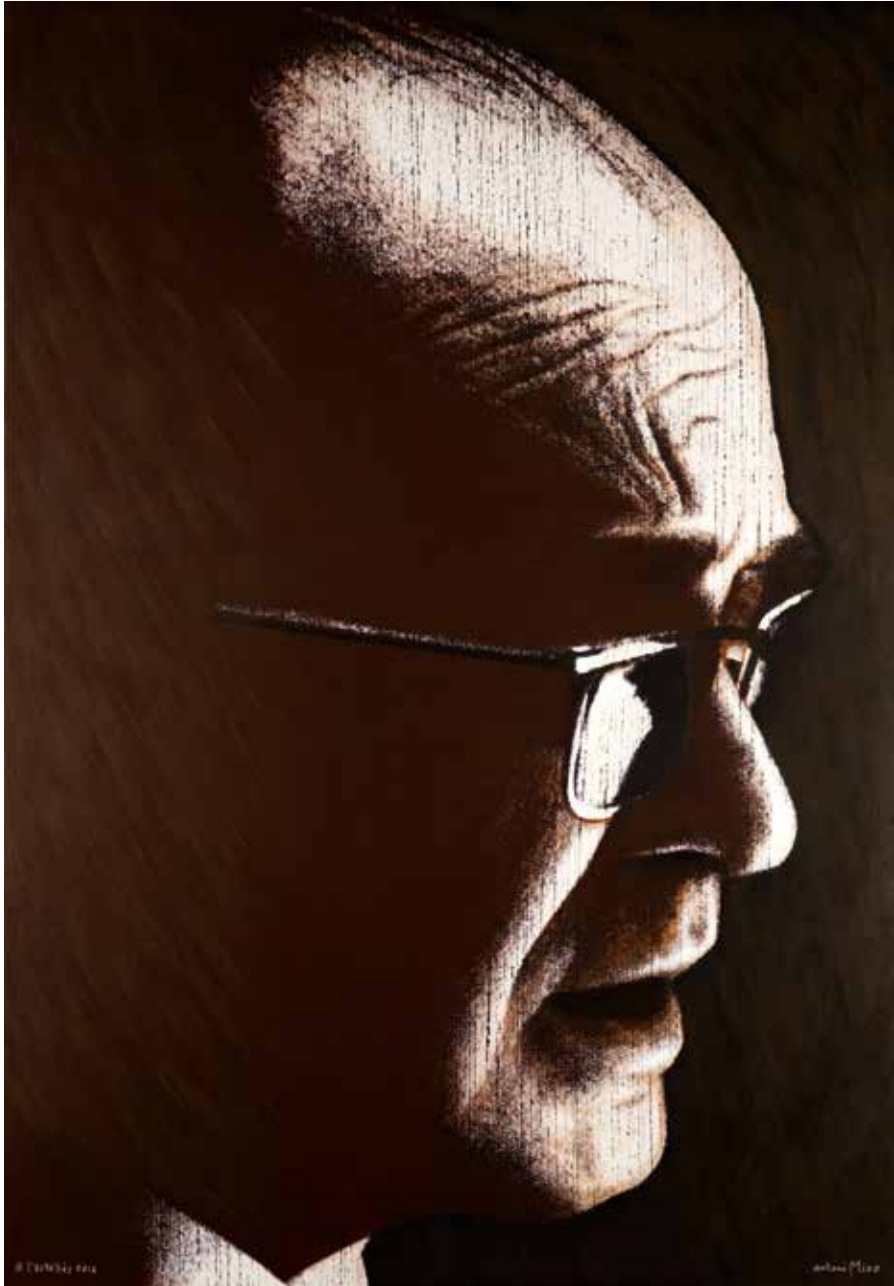
Dit això, m'atrevisc ara a pintar Antoni Miró en la meua galeria de personatges: referent, impulsor i divulgador de totes les arts. Arts, en plural, però, al reumat: llanterners, encofradors i fusters estem junts a peu d'obra construint cultura.

Hi ha un personatge, però, que no formarà part d'aquesta sèrie. És el «Felí-Felip» cap per avall a la Casa de l'Ensenyança (Museu de Belles Arts) de Xàtiva que el Museu de l'Almodí va adquirir el 1989. No forma part de *Personatges*, però segueix el fil de l'obra d'Antoni Miró que us convida a descabdellar.

Un dia vaig escriure que «la vida d'un no cap en la vida d'un, sinó en la vida de molts» i això és també el món de Toni: és el que ell ha fet, tot allò que ens ha fet fer i el que ens farà fer.

FELIU VENTURA

PERSONATGES

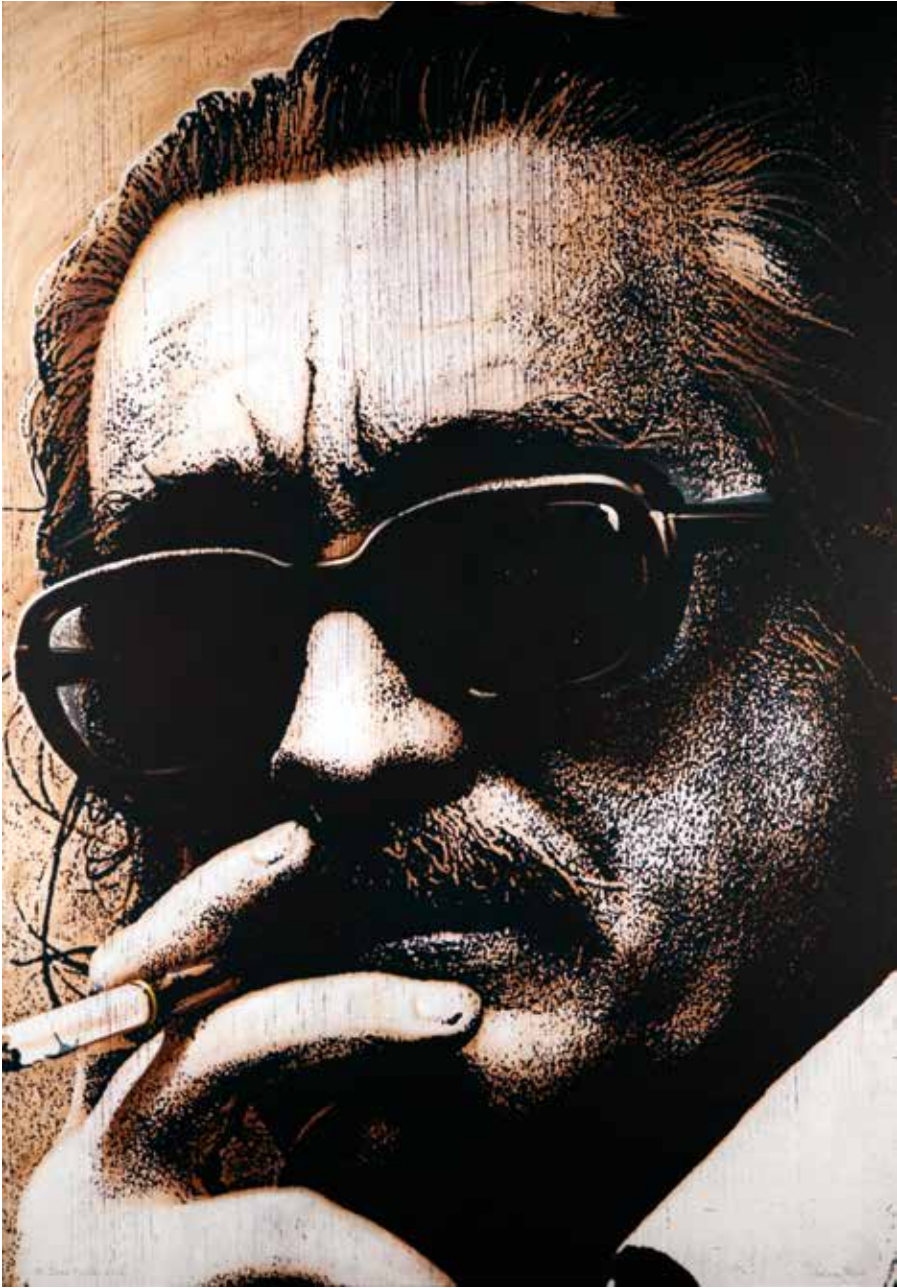
A L'ESTELLÉS 2016/ Burjasot (Acrílic-mixta s/lleņç, 162x114)

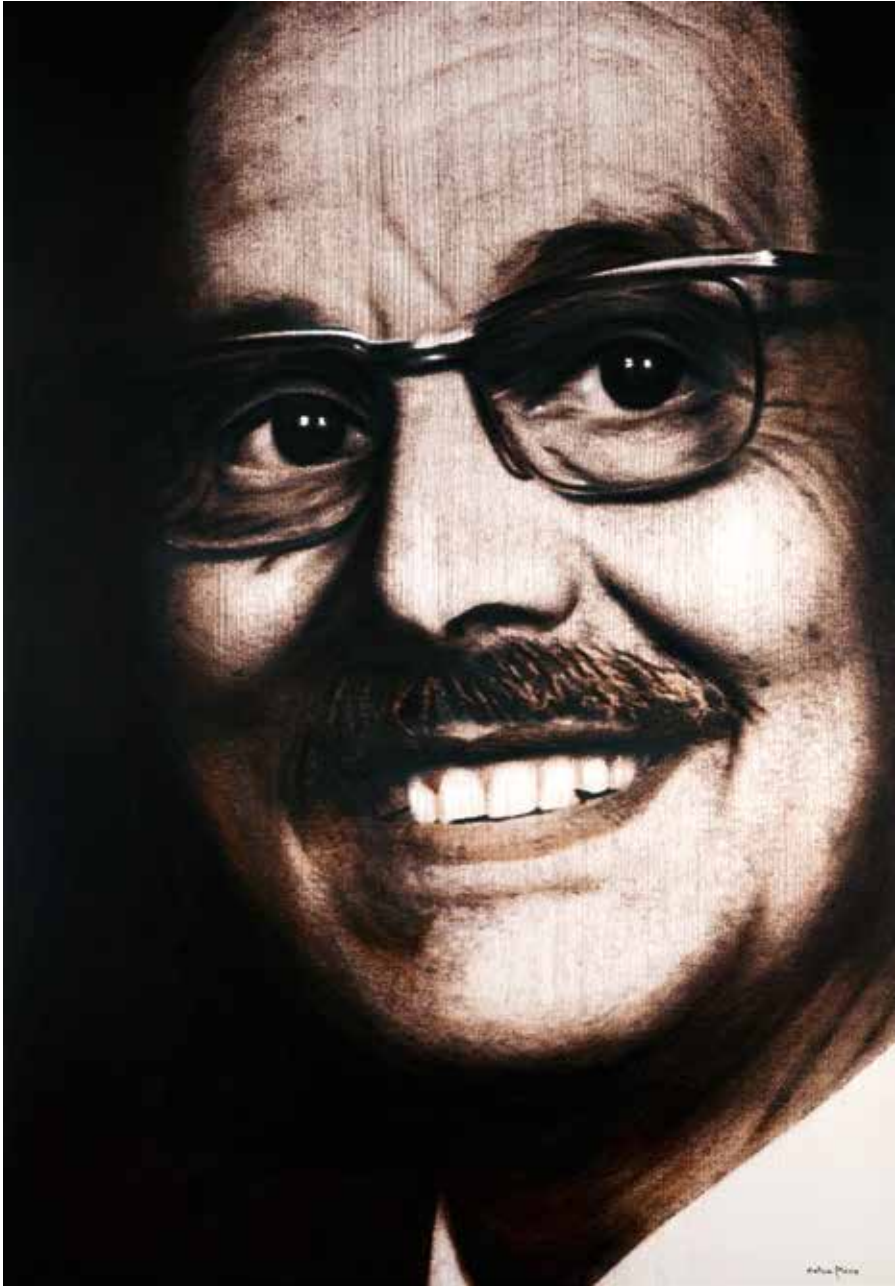
A V. A. ESTELLÉS 2014/ Burjassot (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A MANUEL SANCHIS GUARNER 2012/ València (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A JOAN FUSTER 2012/ Sueca (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

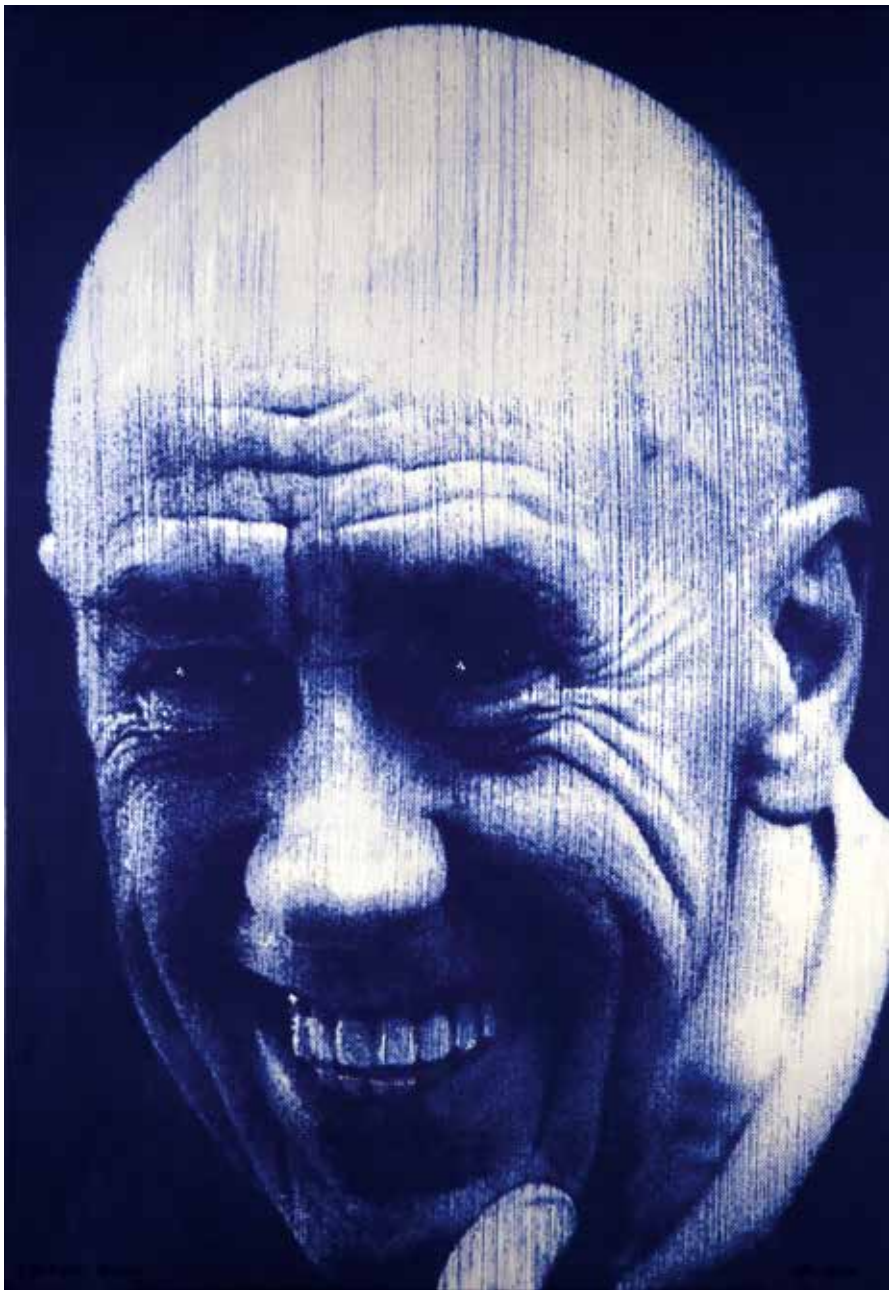
A ENRIC VALOR 2012/ Castalla (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A ISABEL-CLARA SIMÓ 2012/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A SALVADOR ESPRIU 2012/ S. Coloma de Farners (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

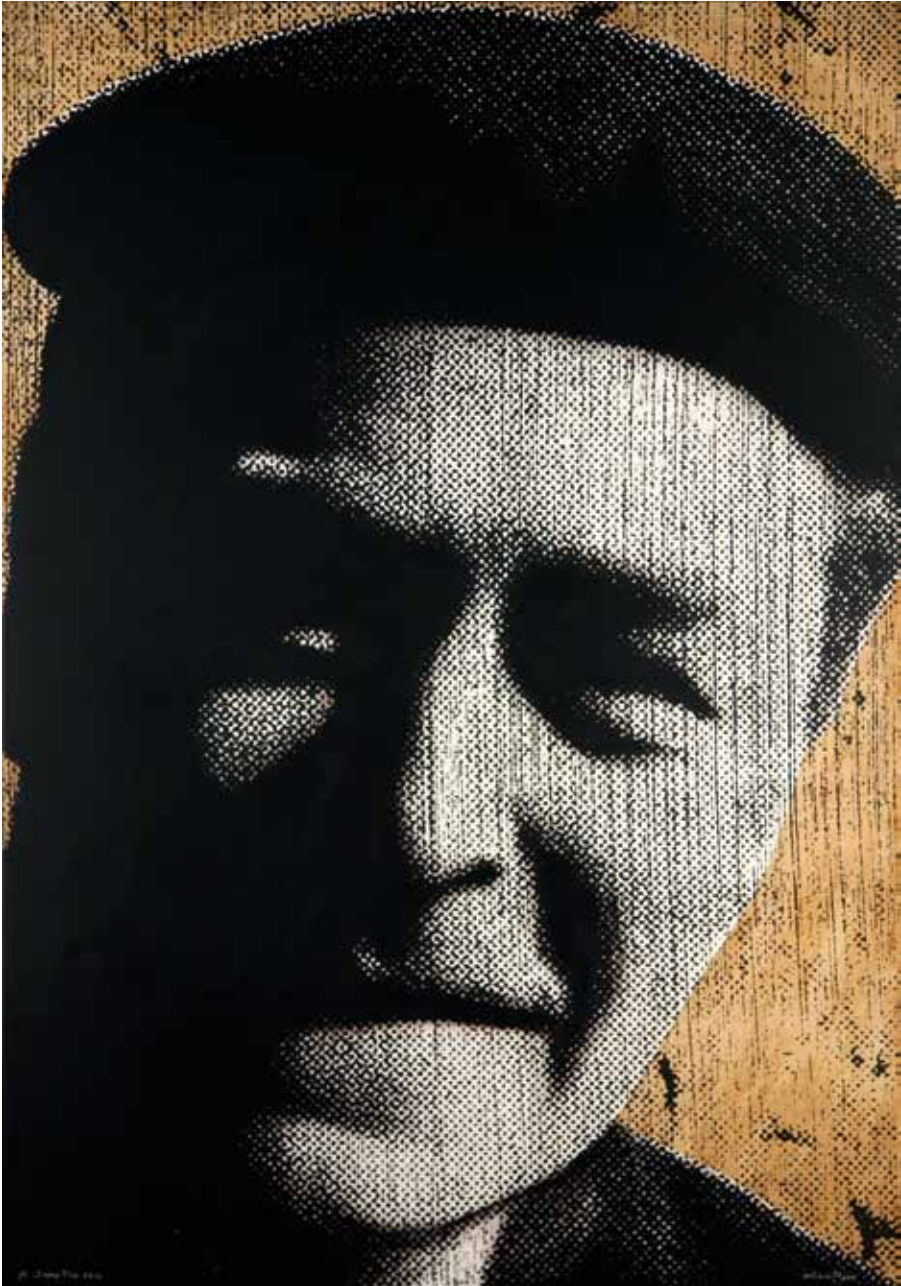
A MIQUEL MARTÍ I POL 2012/ Roda de Ter (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A SALVAT PAPASSEIT 2012/ Barcelona (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A JOSEP Mª LLOMPART 2014/ Palma Mallorca (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

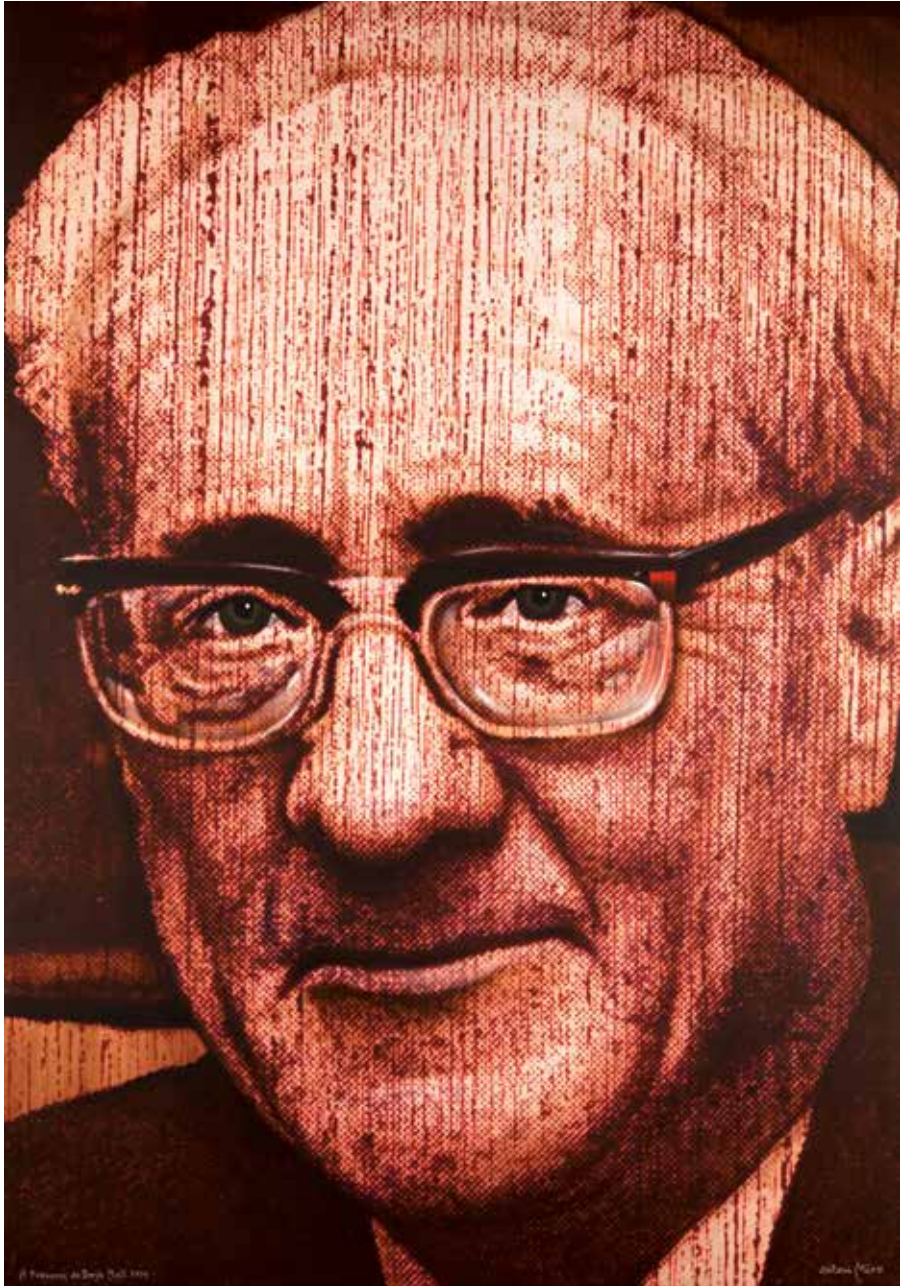
A JOSEP PLA 2012/ Palafrugell (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

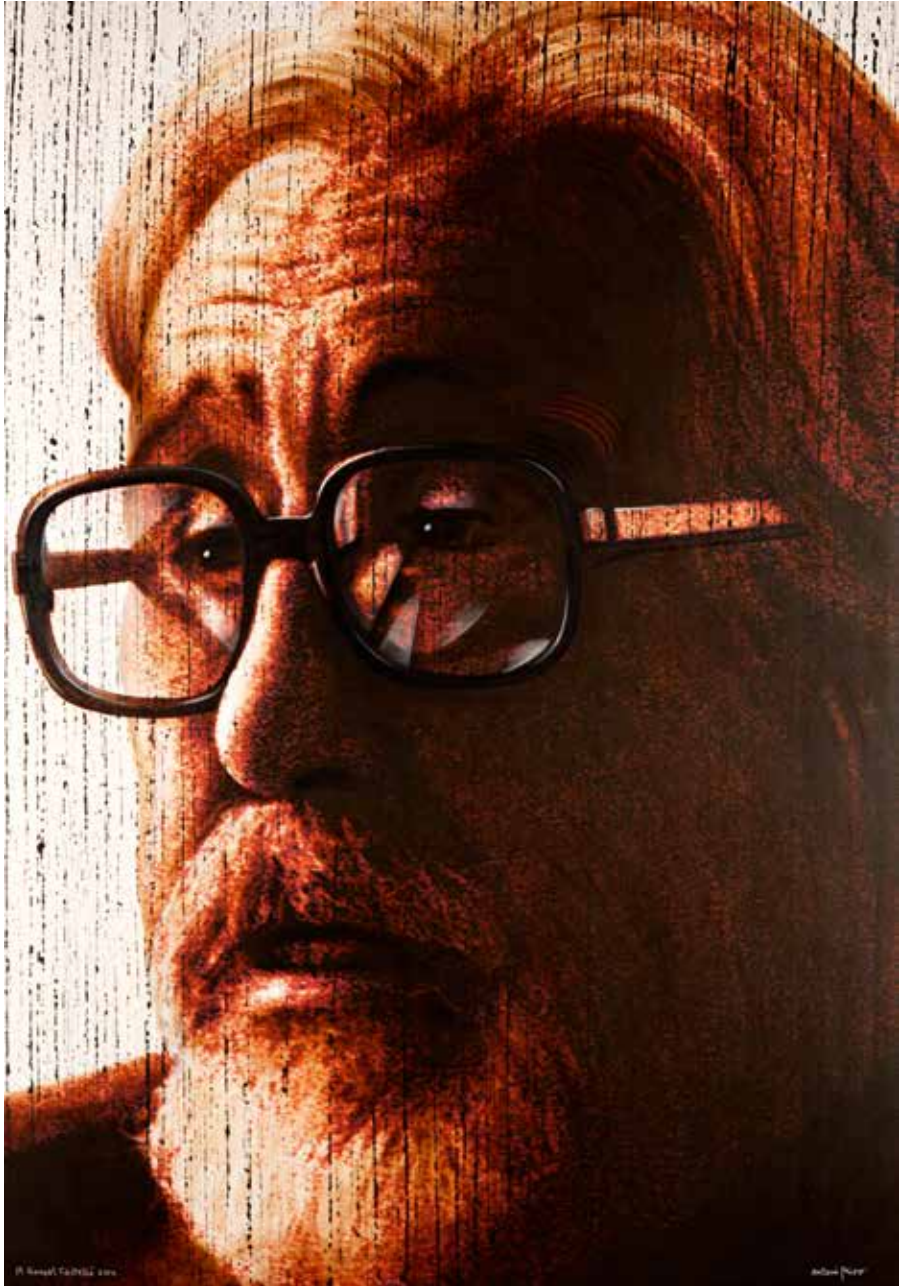
A MONTSERRAT ROIG 2016/ Barcelona (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A JOAN COROMINES 2012/ Barcelona (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A FRANCESC DE BORJA MOLL 2014/ Ciutadella-Menorca (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A GONÇAL CASTELLÓ 2014/ Gandia (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

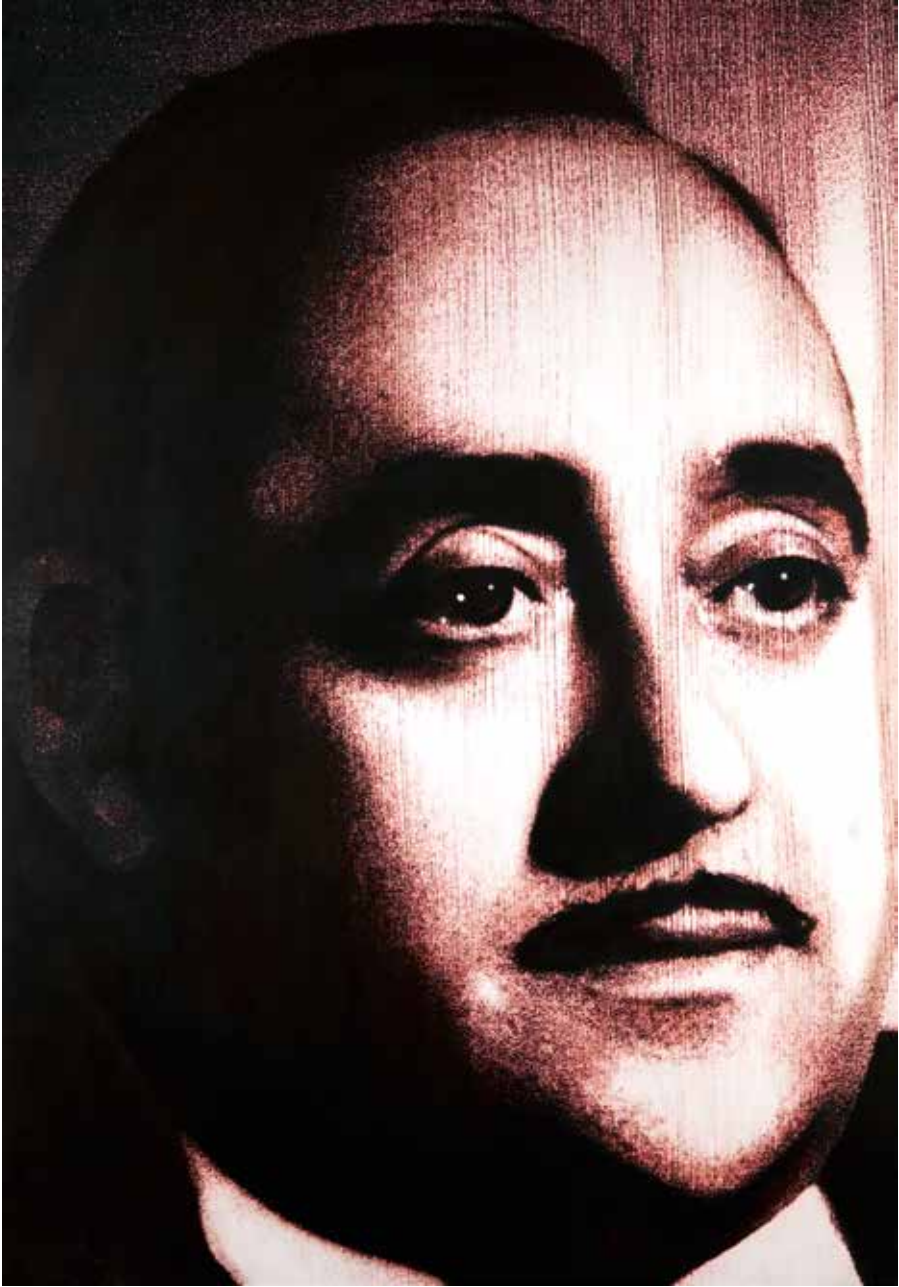
SÓC ISABEL 2012/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A ISABEL 2013/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

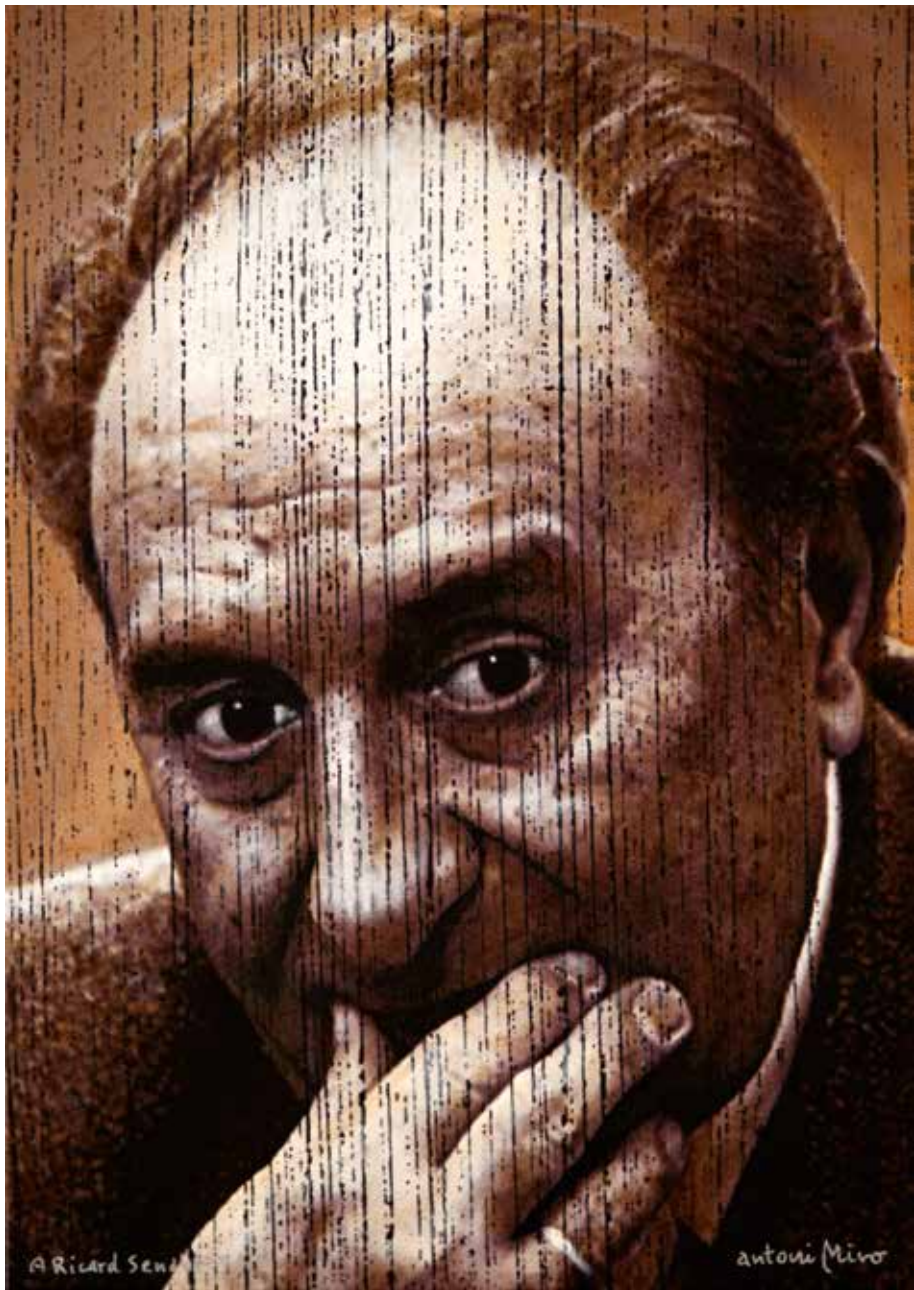
A JORDI VALOR 2012/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A JOAN VALLS 2012/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A RAFAEL SELLÉS 2016/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 46x33)

A RICARD SENABRE 2016/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 46x33)

A MERCÈ MARÇAL 2015/ D'Urgell (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A FEDERICO G. LORCA 2013/ Granada (Acrílic-mixta s/lleç, 116x114)

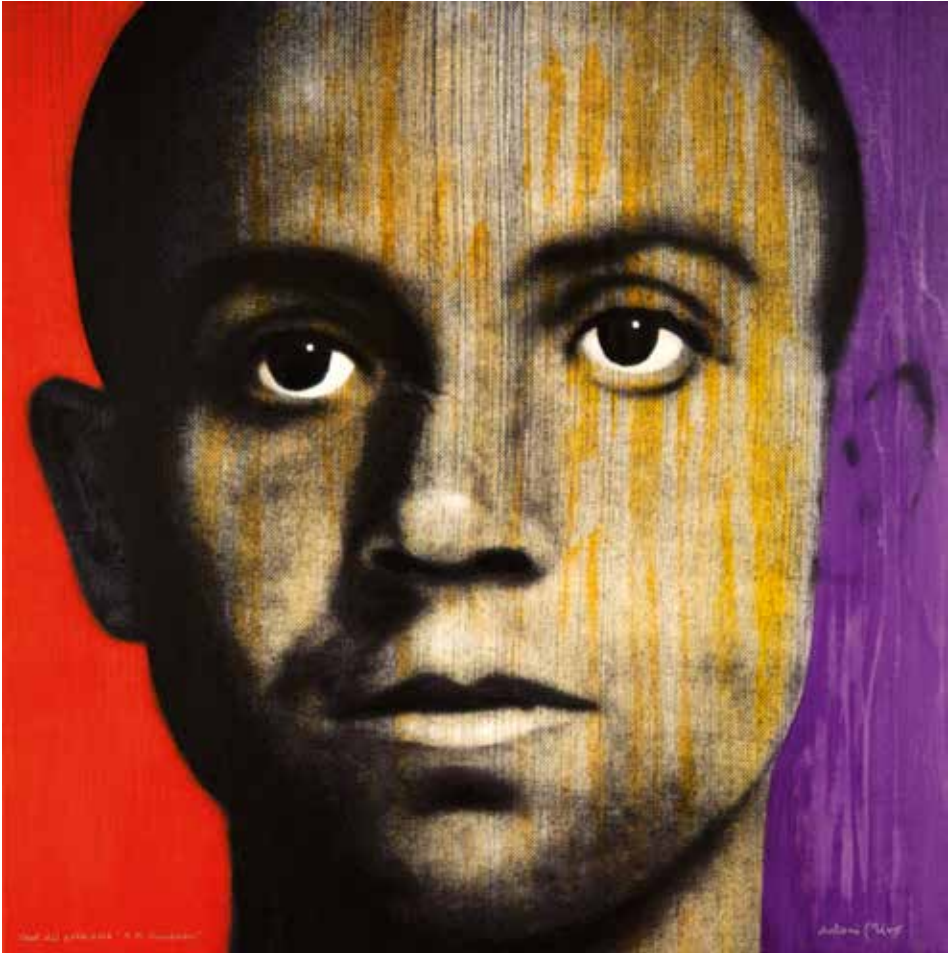
A RAFAEL ALBERTI 2012/ Cadis (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A GARCIA MÀRQUEZ 2014/ Aracataca (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A M. HERNÁNDEZ 2012/ Oriola (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

VENT DEL POBLE 2016/ Oriola (Acrílic-mixta s/lleç, 81x81)

A MIQUEL HERNANDEZ 2012/ Oriola (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A ANTONIO GADES 2012/ Elda (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A SOL PICÓ 2014/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

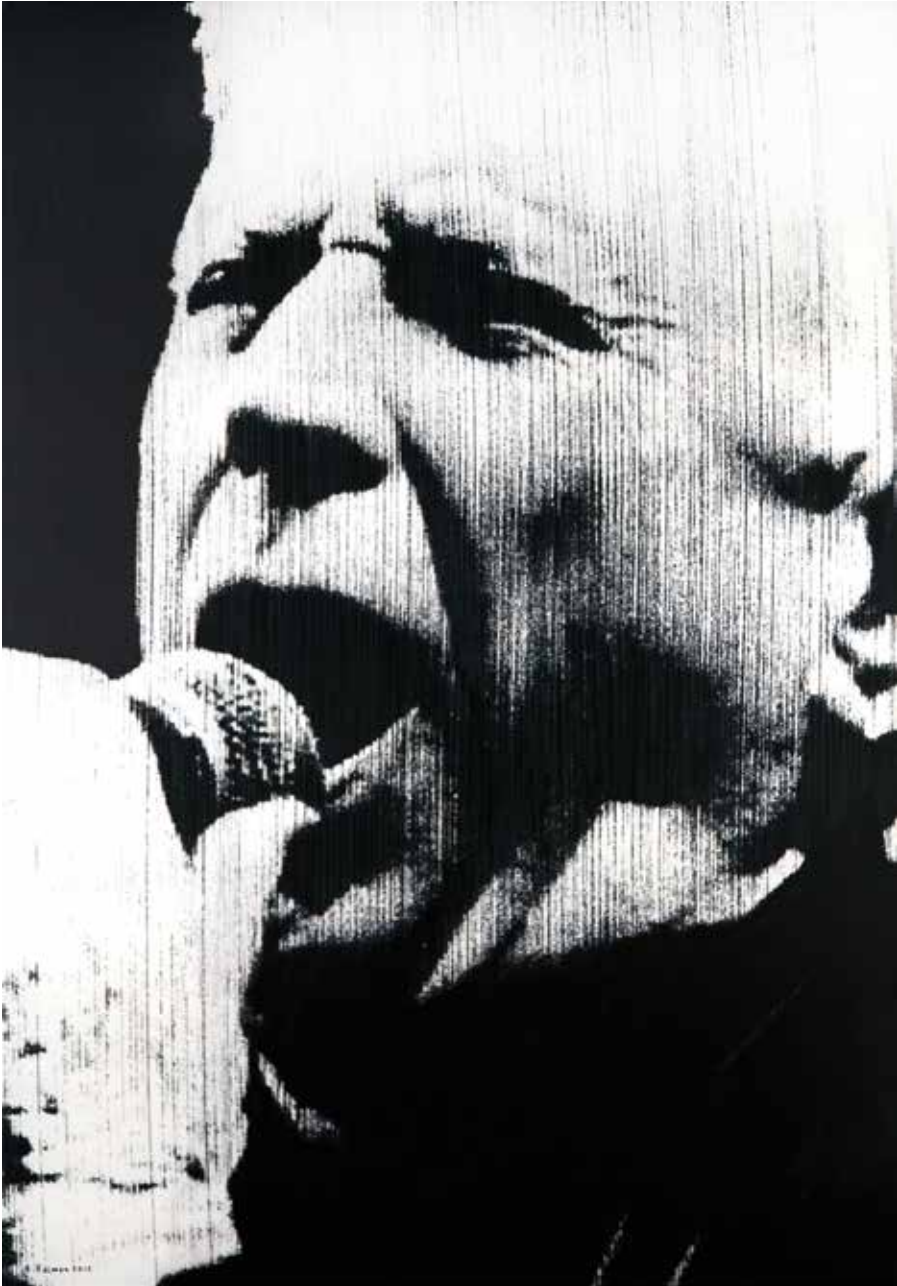
A BOB DYLAN 2014/ Minnesota USA (Acrilic-mixta s/lleņç, 162x114)

A VICTOR JARA 2014/ Santiago (Xile) (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

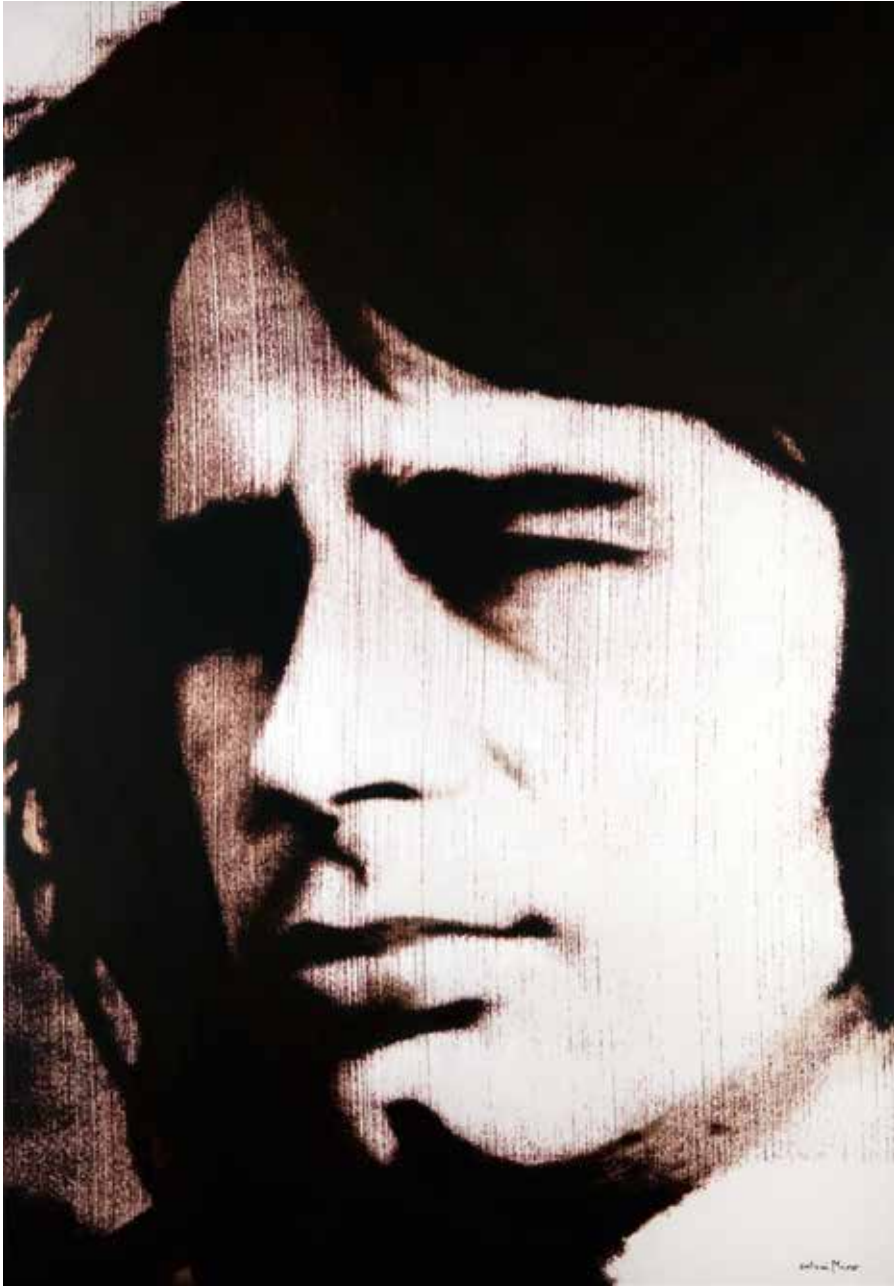
A MARIA DEL MAR BONET 2012/ Mallorca (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

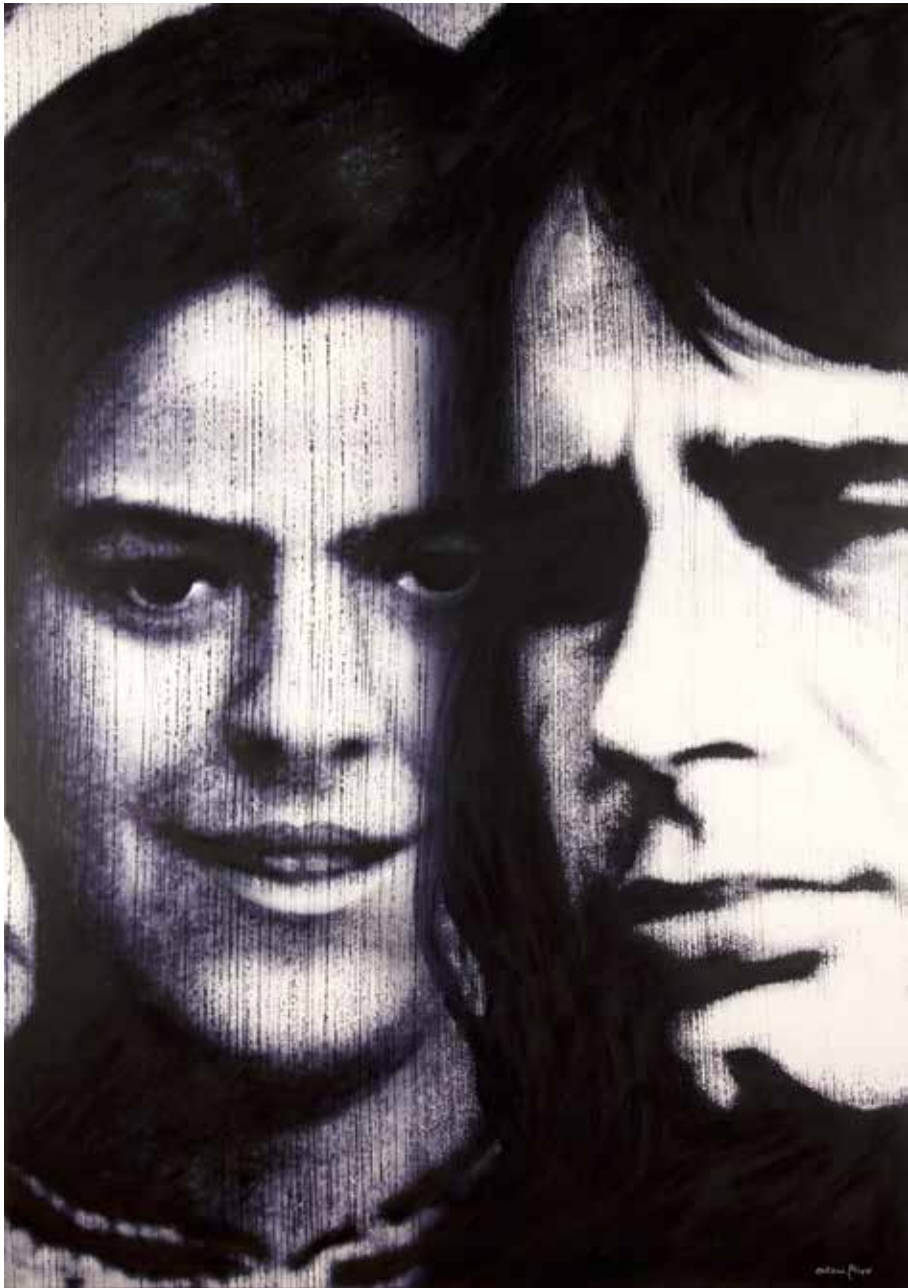
A RAIMON 2012/ Xàtiva (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

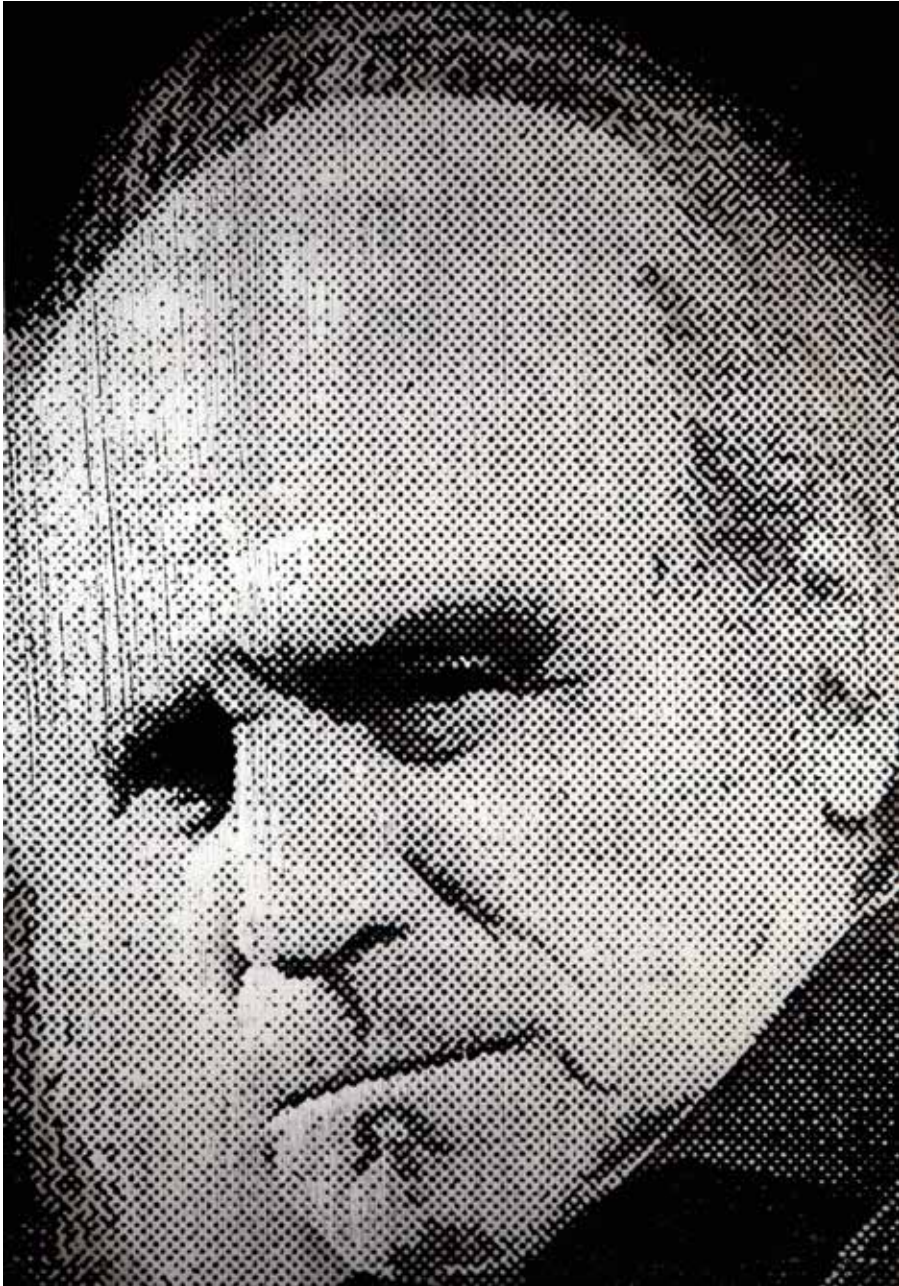
A PI DE LA SERRA 2016/ Barcelona (Acrílic-mixta s/lleñç, 162x114)

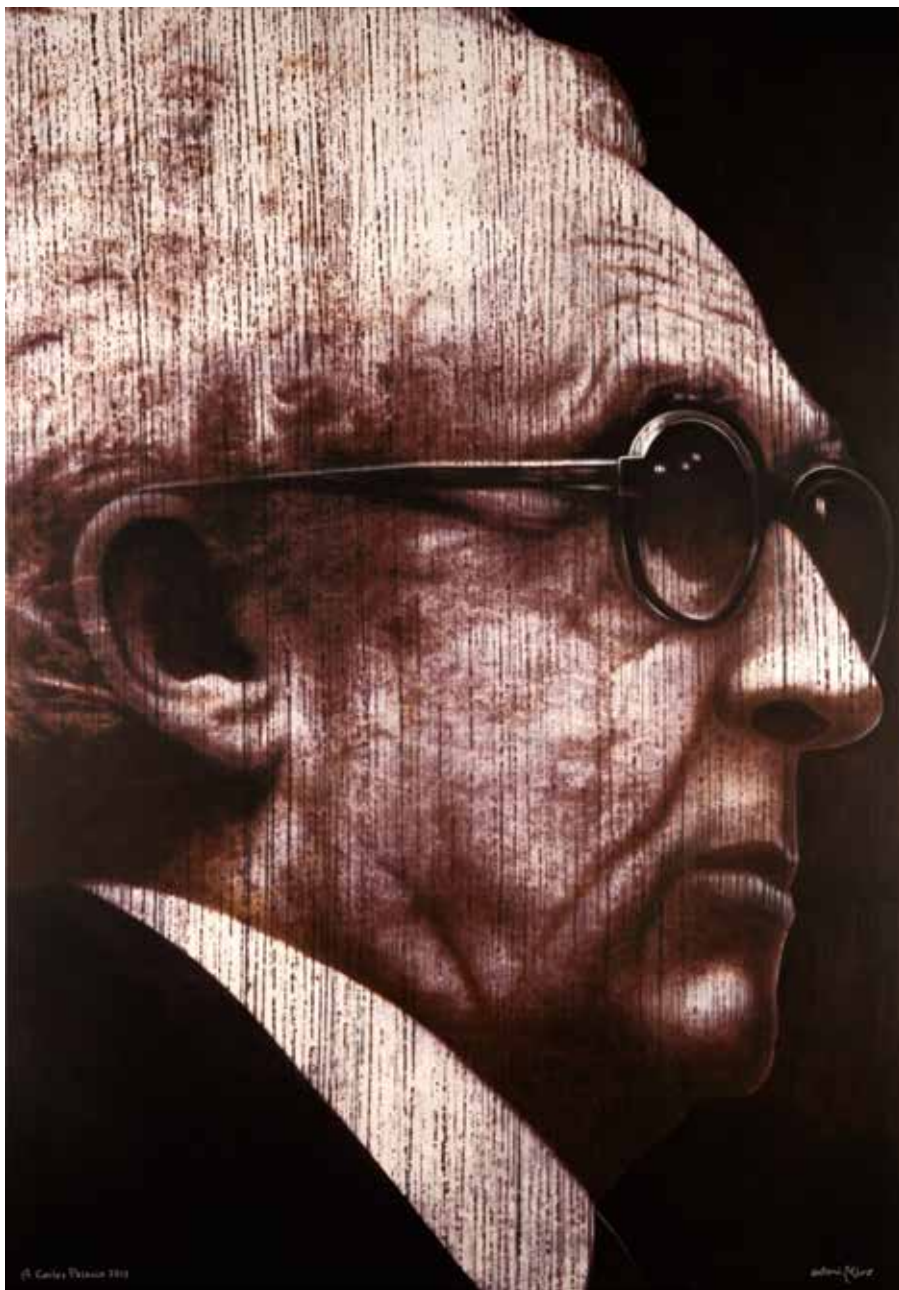
A OVIDI MONTLLOR 2012/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

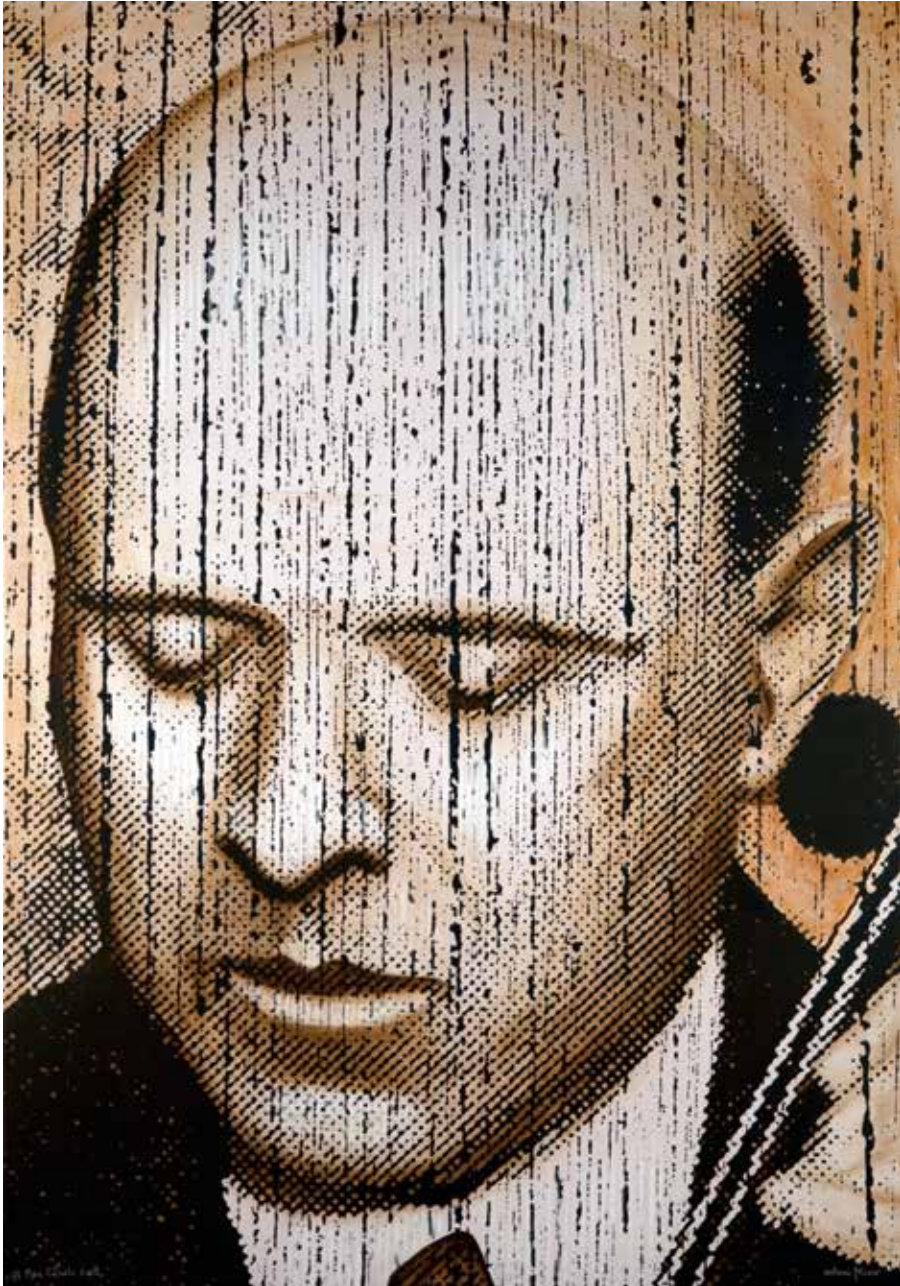
A TERESETA I OVIDI 2013/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

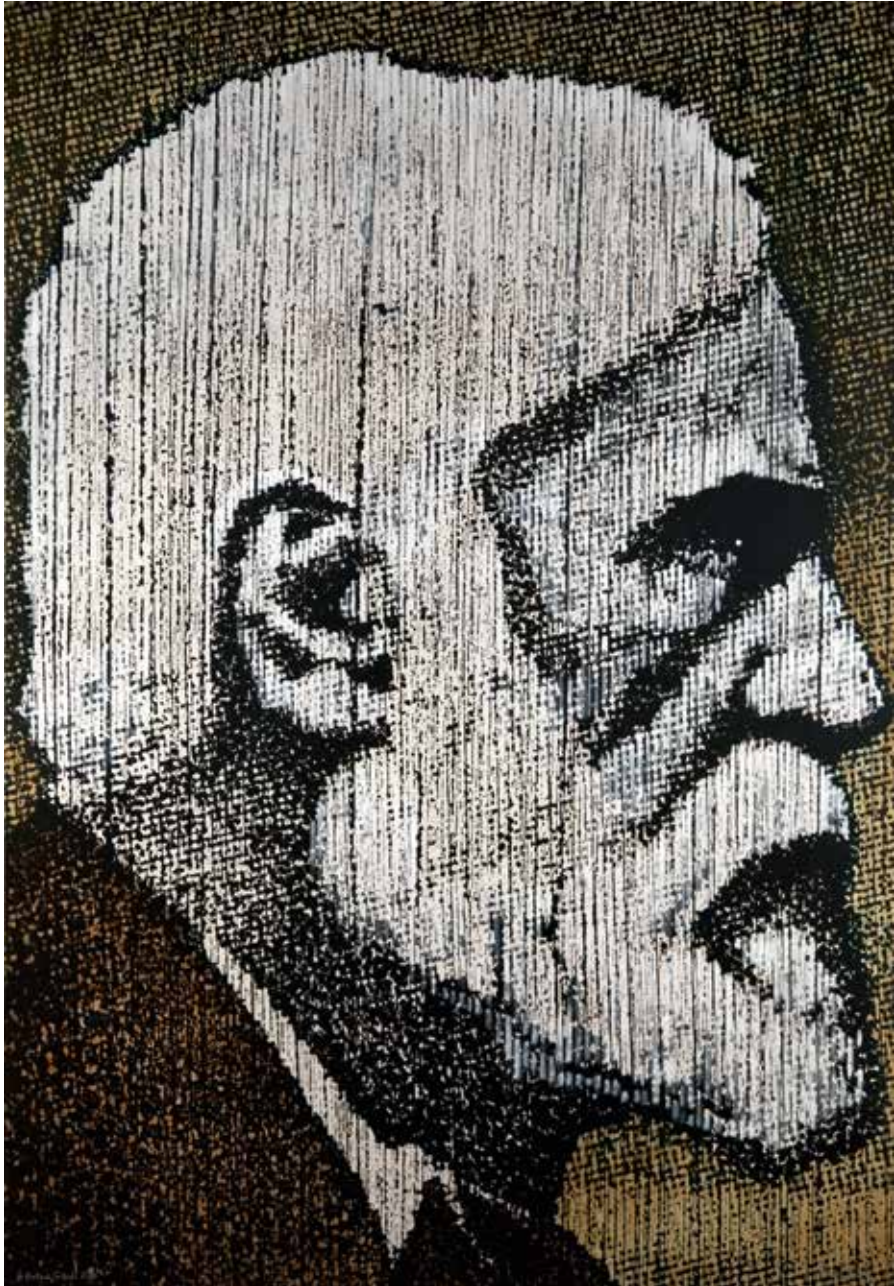
A LEO FERRÉ 2012/ Montecarlo (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

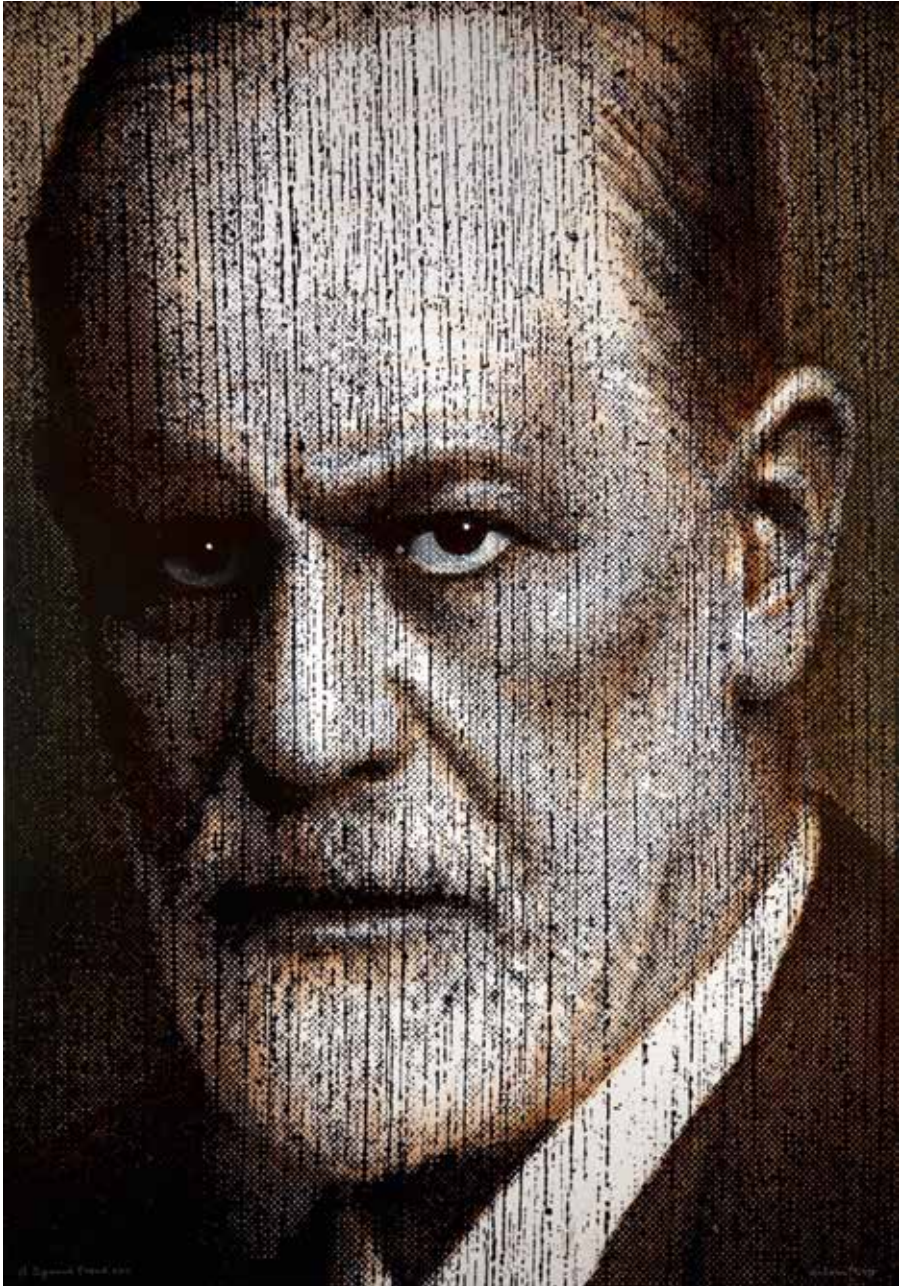
A CARLES PALACIOS 2013/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 116x114)

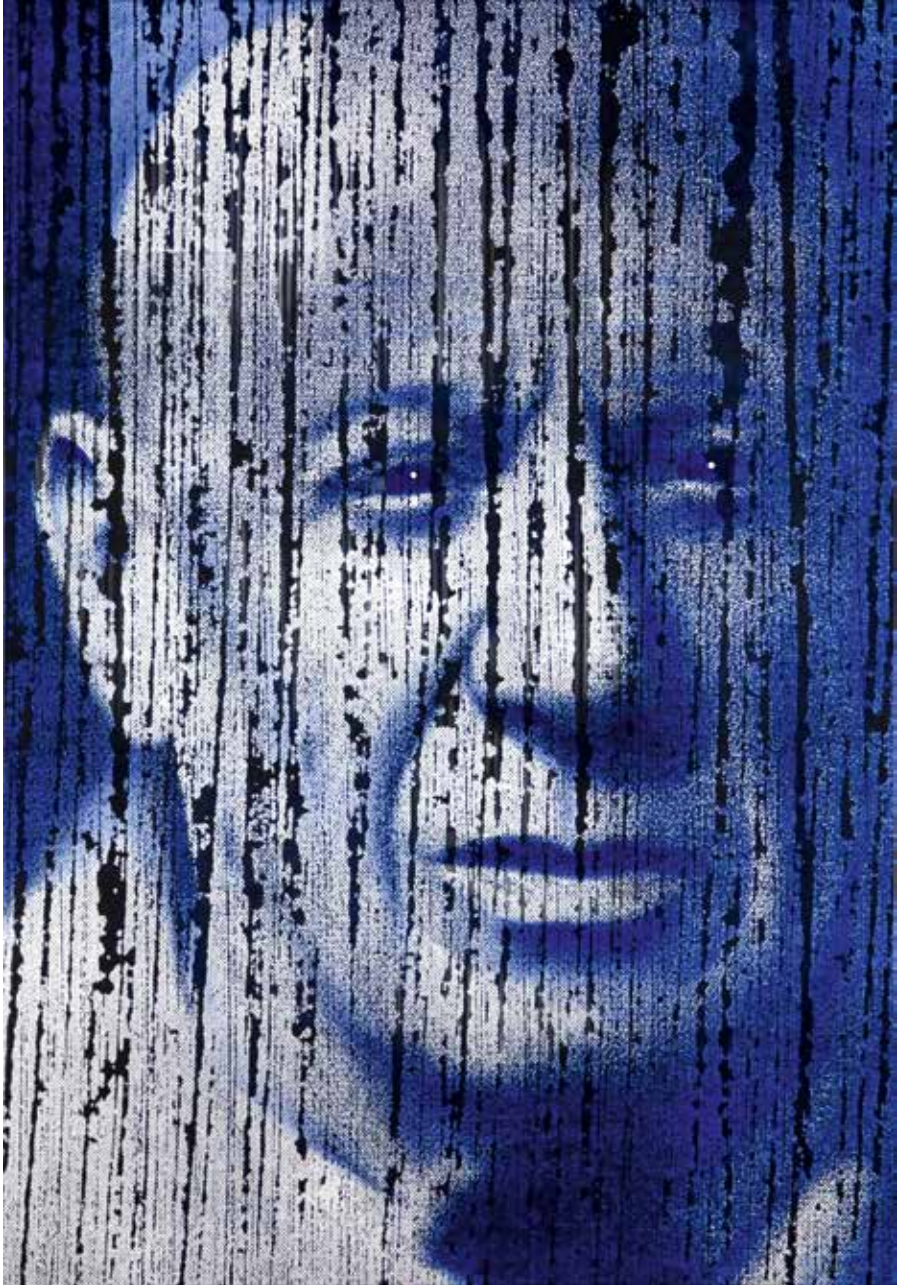
A PAU CASALS 2012/ El Vendrell (Acrílic-mixta s/llenç, 162x114)

A ANTONI GAUDÍ 2012/ Reus (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

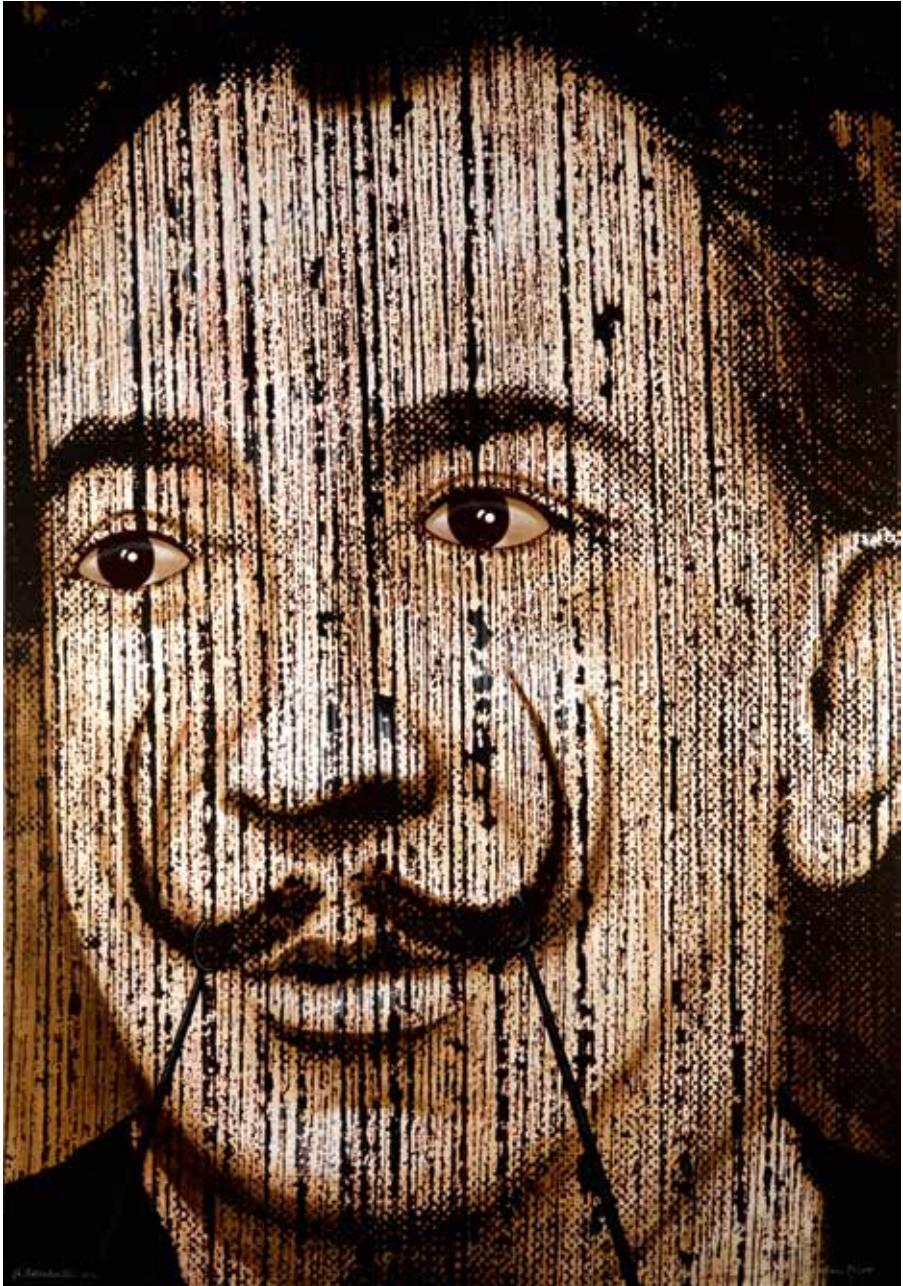
A SIGMUND FREUD 2012/ Freiberg (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

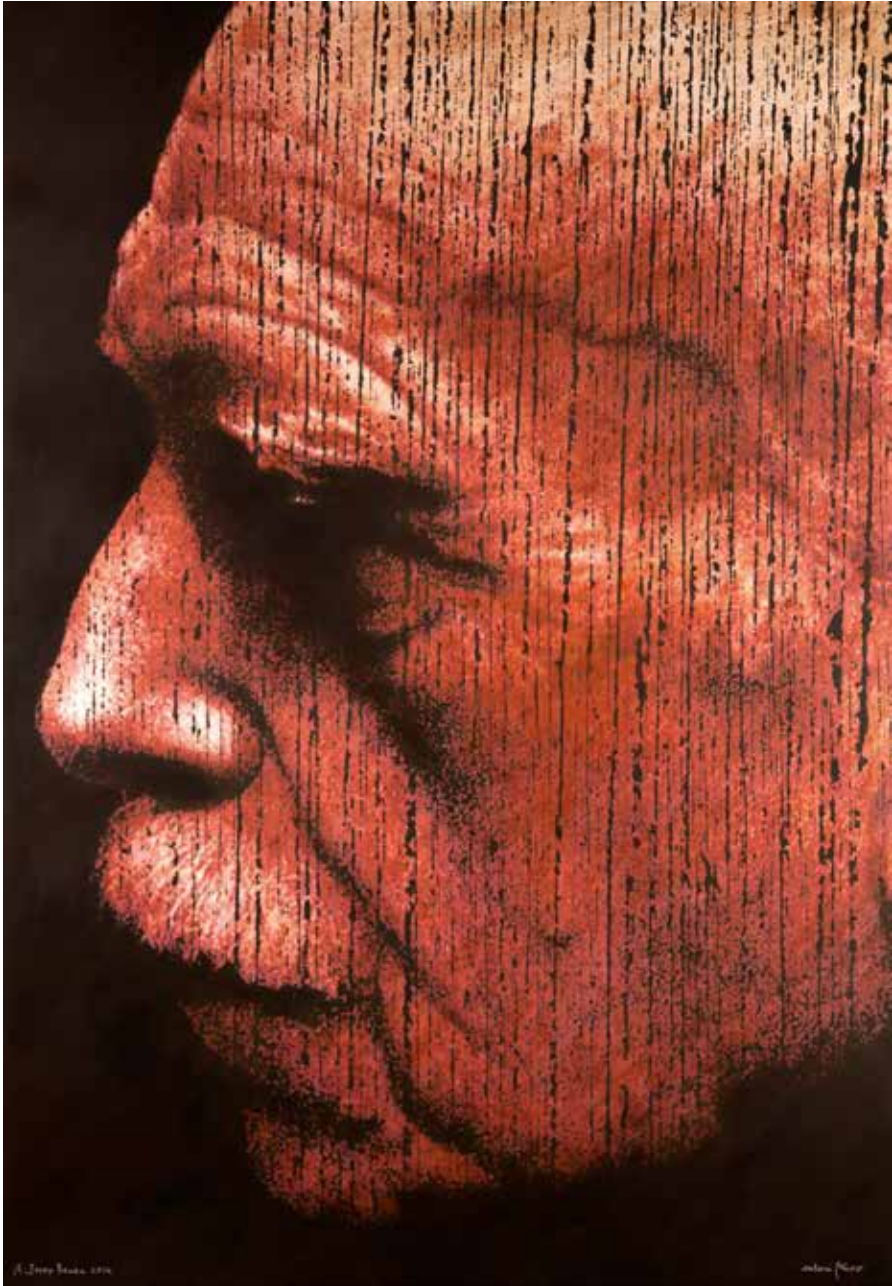
A PABLO PICASSO 2012/ Màlaga (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

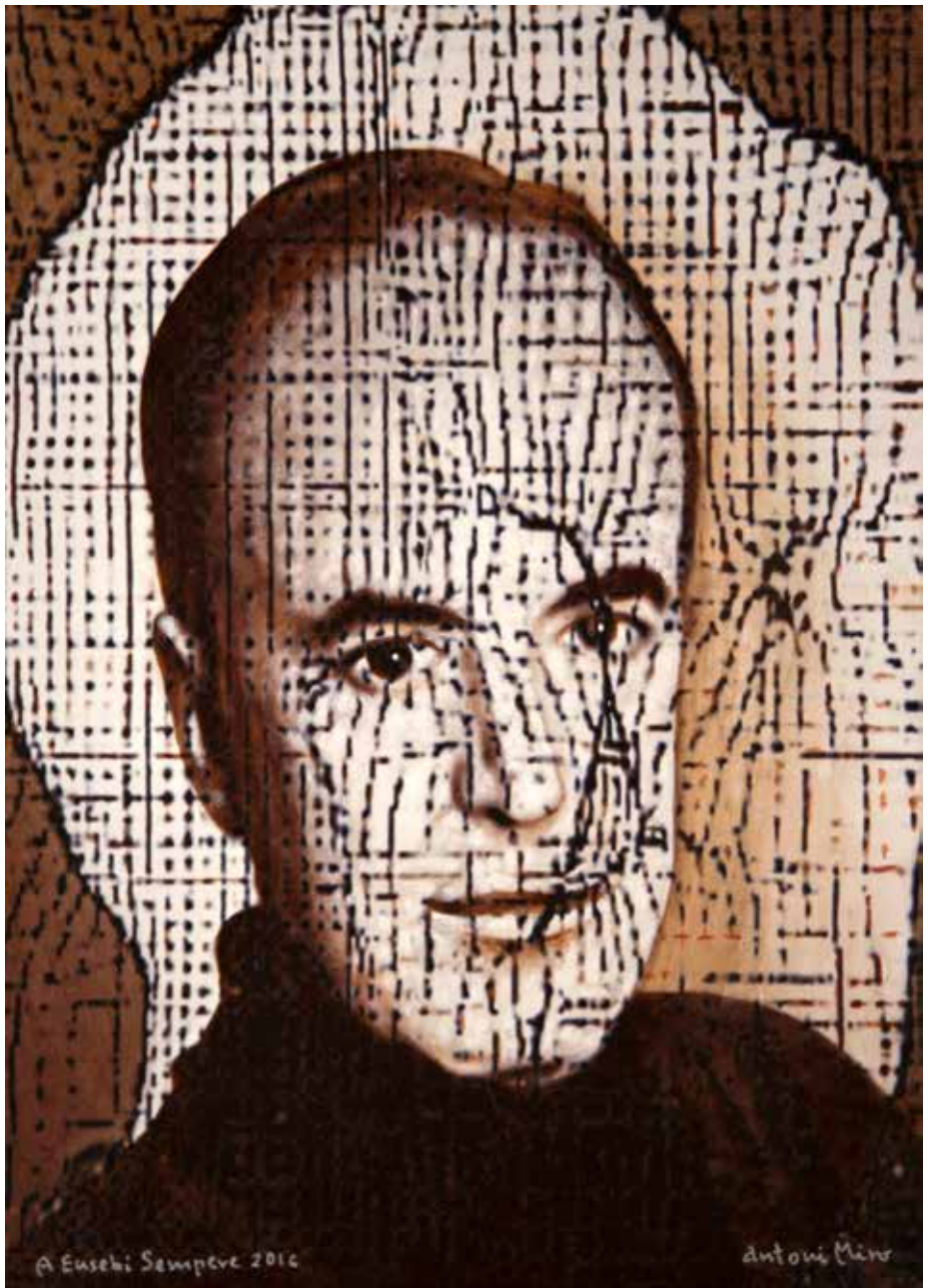
A ANTONI TÀPIES 2012/ Barcelona (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

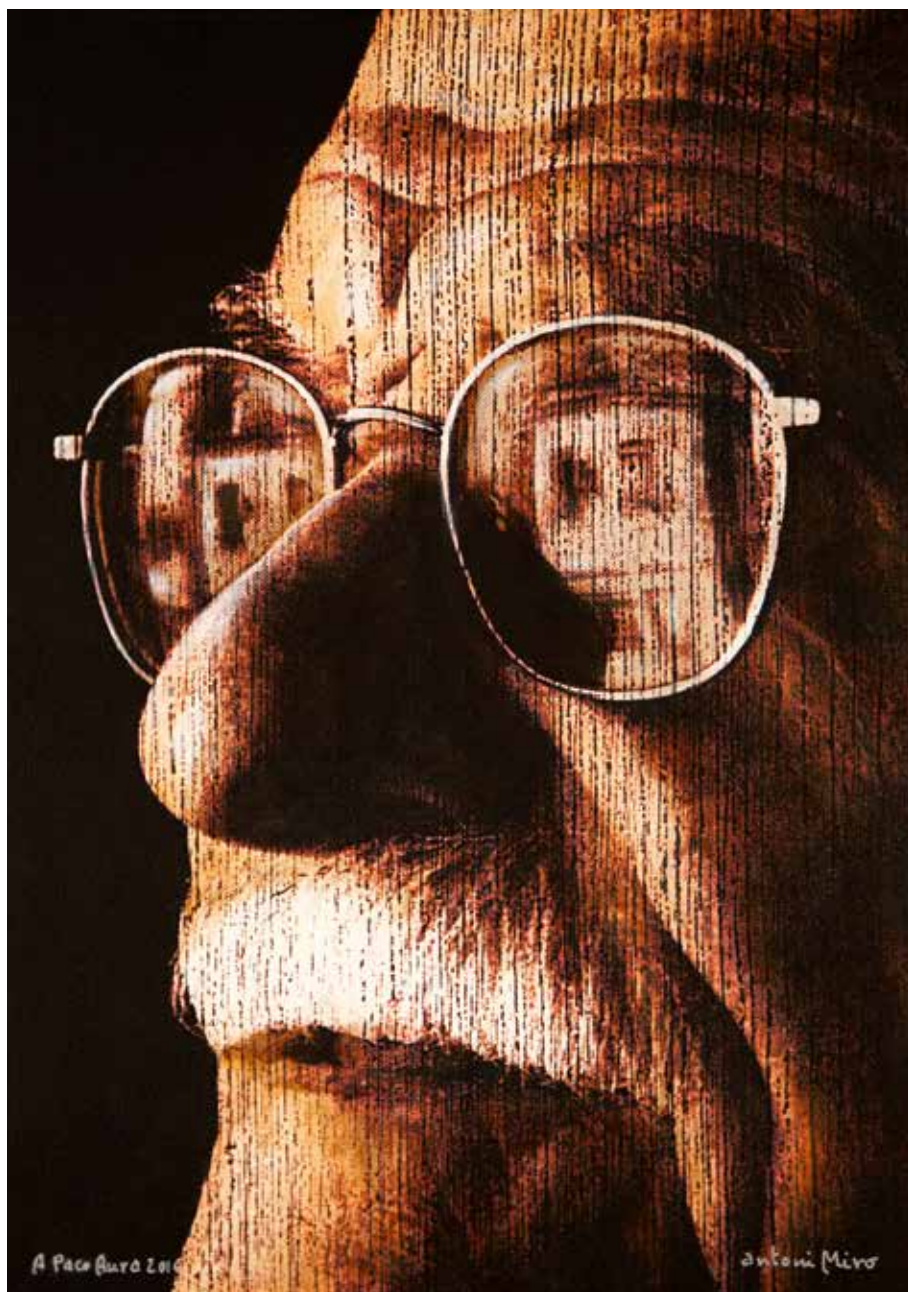
A SALVADOR DALÍ 2012/ Figueres (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A JOSEP RENAU 2014/ València (Acrílic-mixta s/lleñç, 162x114)

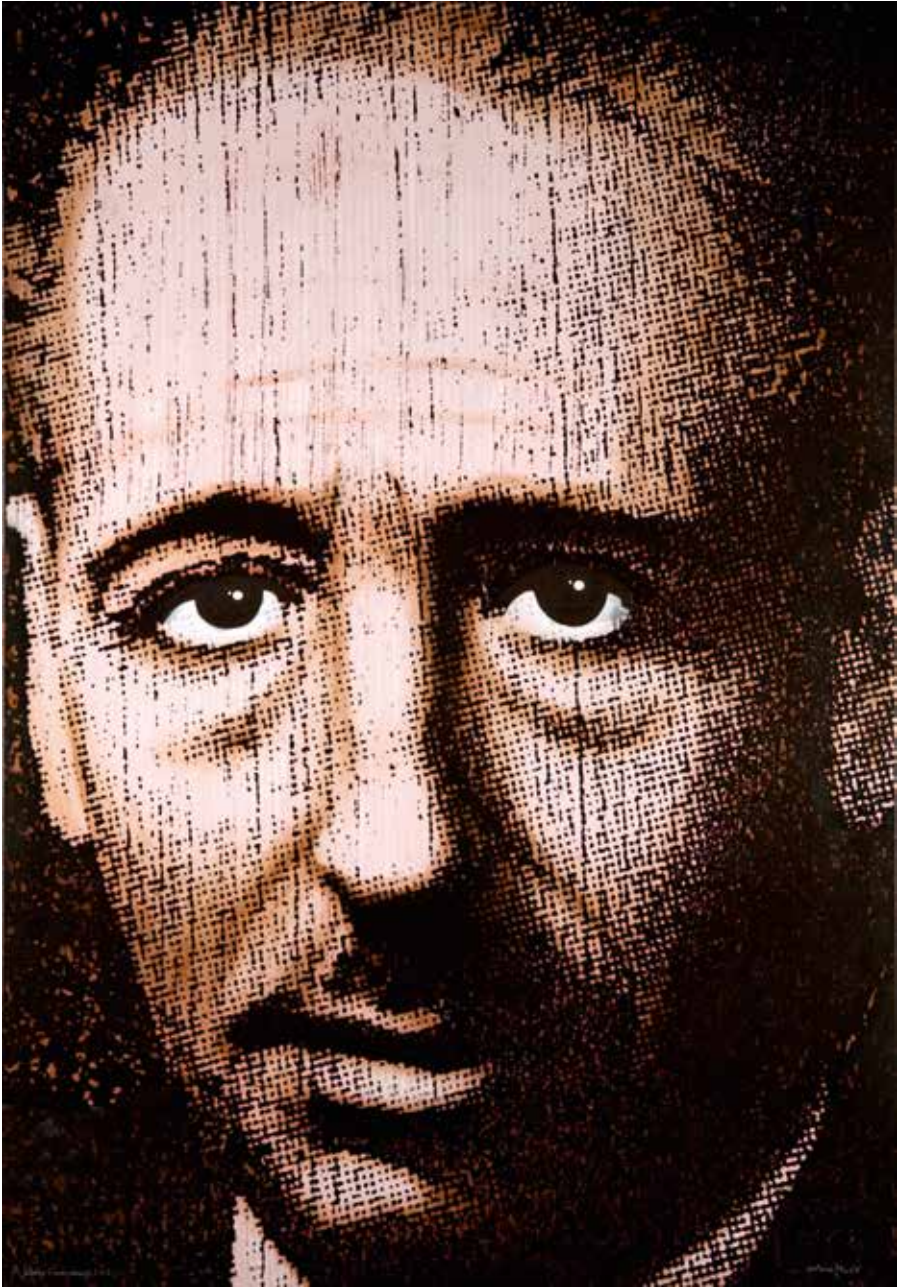
A EUSEBI SEMPERE 2016/ Onil (Acrílic-mixta s/lleç, 46x33)

A PACO AURA 2016/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 46x33)

A PUIG ANTICH 2012/ Barcelona (Acrílic-mixta s/lleñç, 162x114)

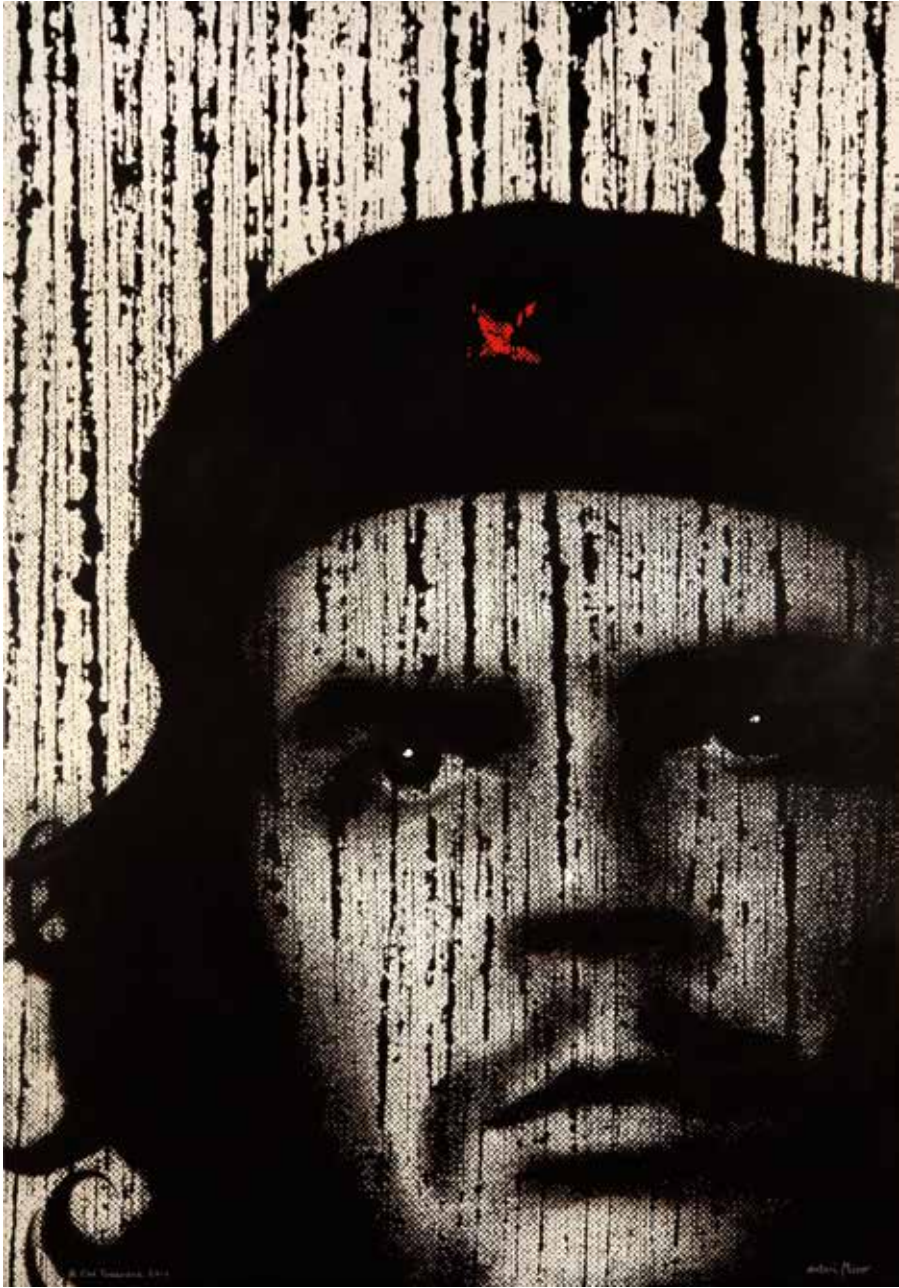
A LLUÍS COMPANYS 2012/ El Tarròs, Barcelona (Acrílic-mixta s/lleñç, 162x114)

A SALVADOR ALLENDE 2012/ Valparaiso, Xile (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

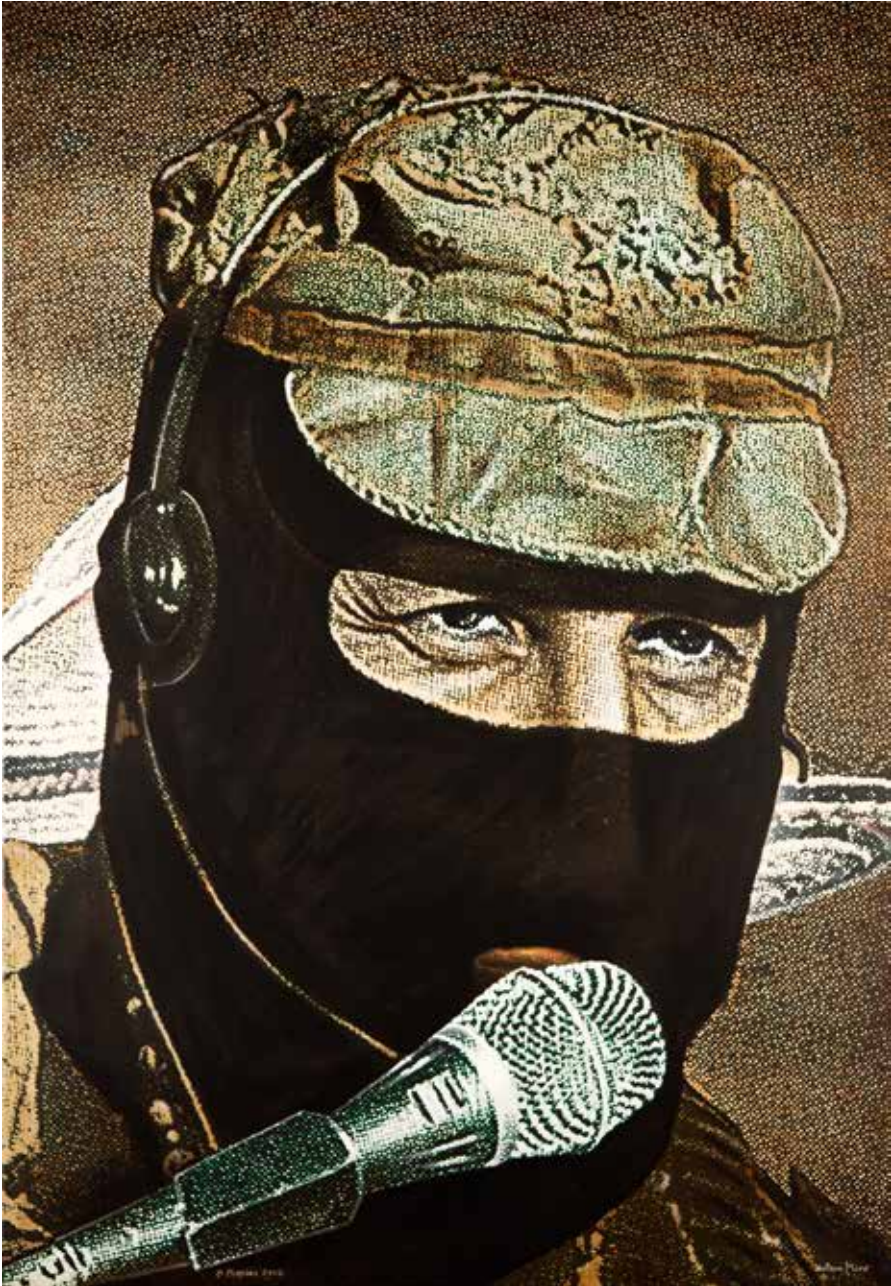
A FIDEL CASTRO 2013/ Bayari, Cuba (Acrilic-mixta s/llenç, 116x114)

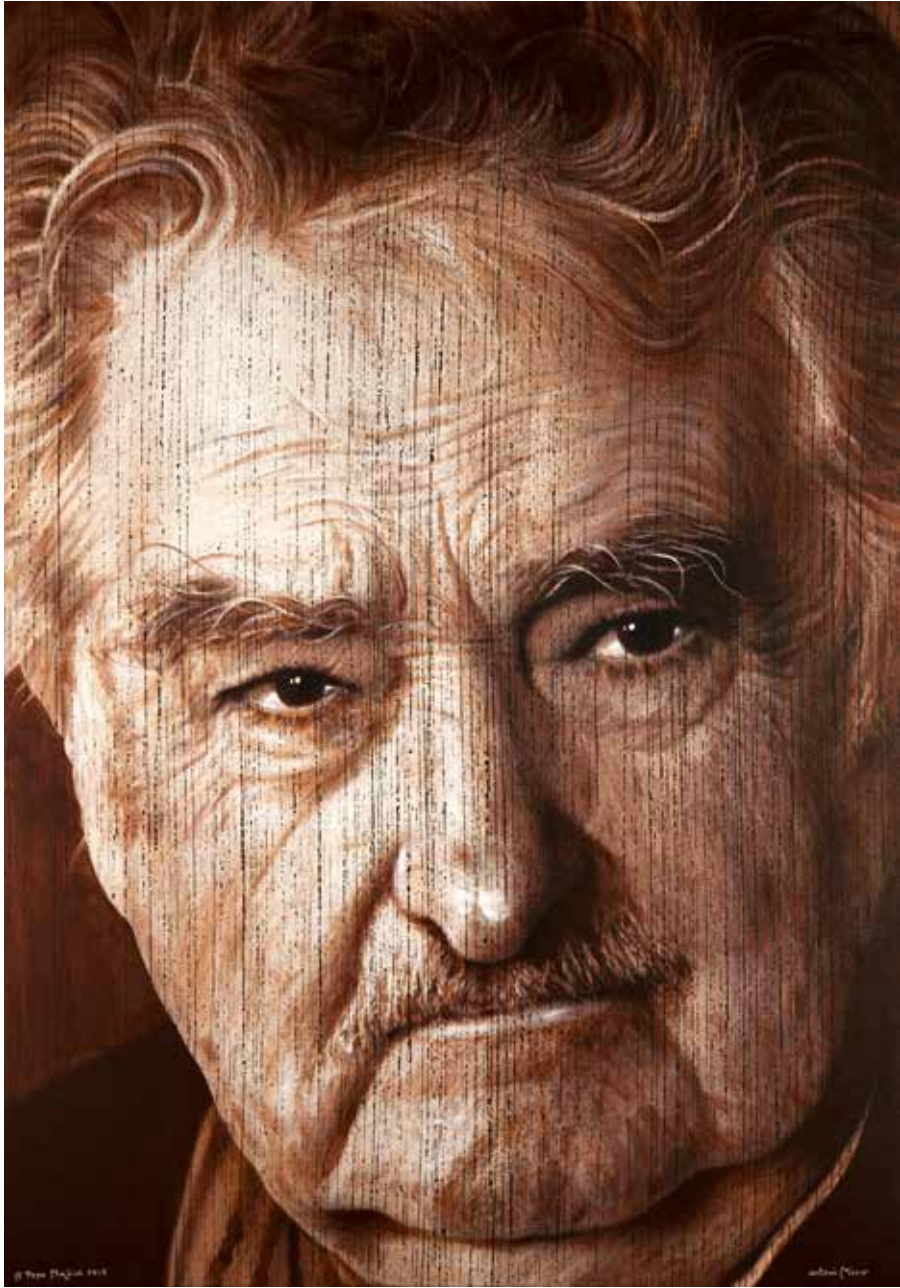
A CHÉ GUEVARA 2012/ Rosario, Argentina (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A HUGO CHÀVEZ 2014/ Sabaneta (Acrílic-mixta s/lleñç, 162x114)

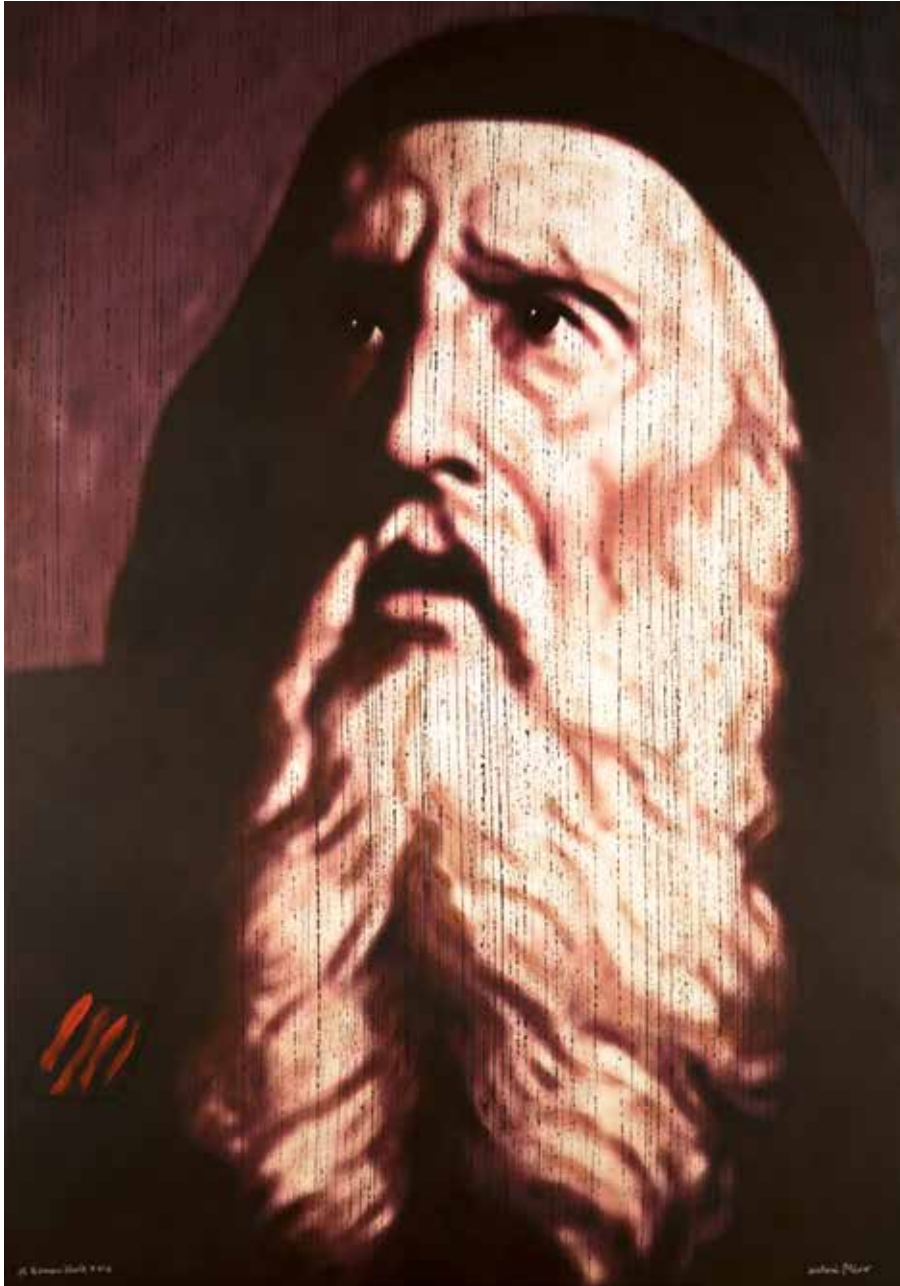
A MARCOS 2012/ Mèxic (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

A PEPE MUJICA 2015/ Montevideo, Uruguai (Acrilic-mixta s/lleņç, 162x114)

A KARL MARX 2012/ Treveris, Alemanya (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

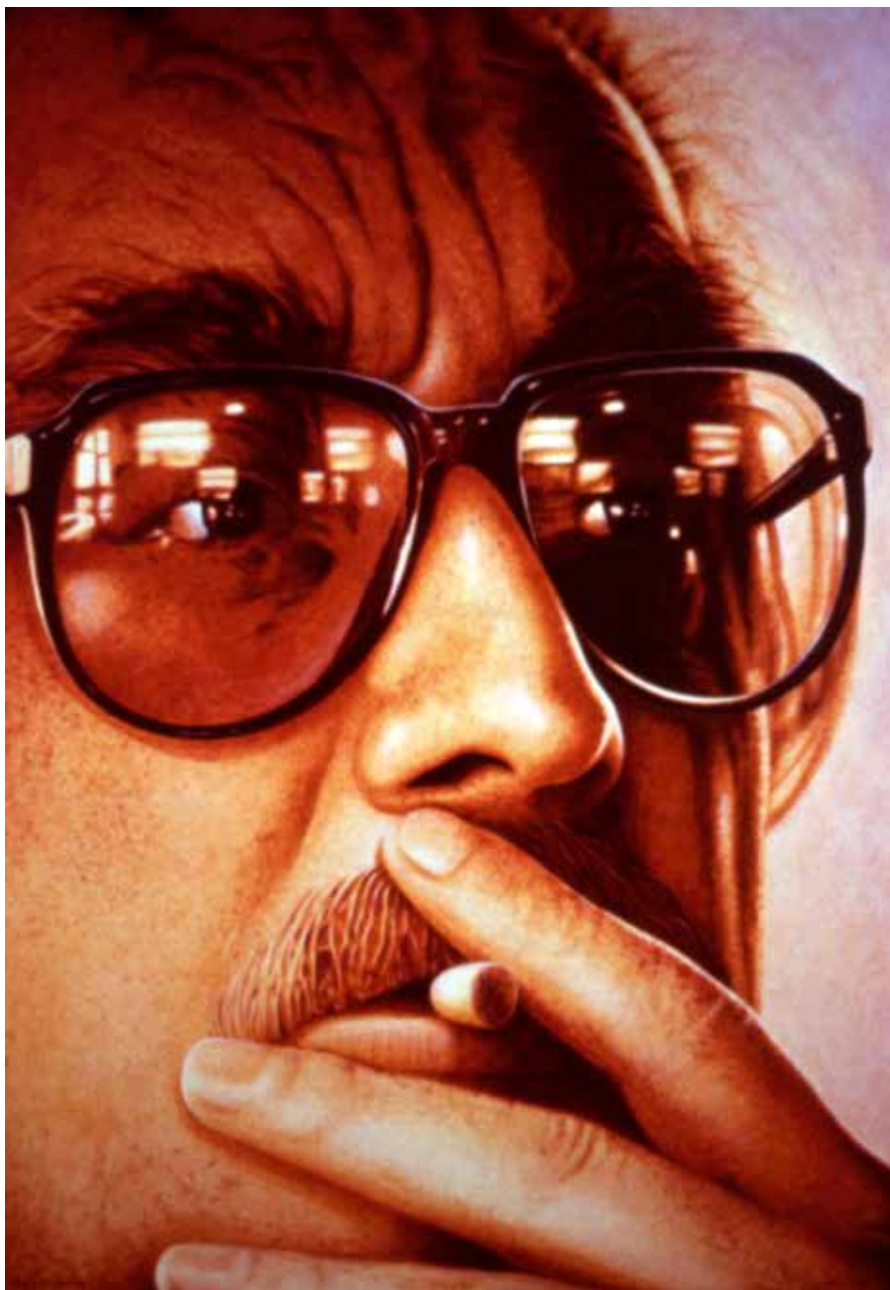
A RAMON LLULL 2016/ Mallorca (Acrílic-mixta s/lleñç, 162x114)
Col·lecció Ajuntament de Muro

EXPOSICIÓ HANSEO UNIVERSITY, Seoul 2004

PERSONATGES

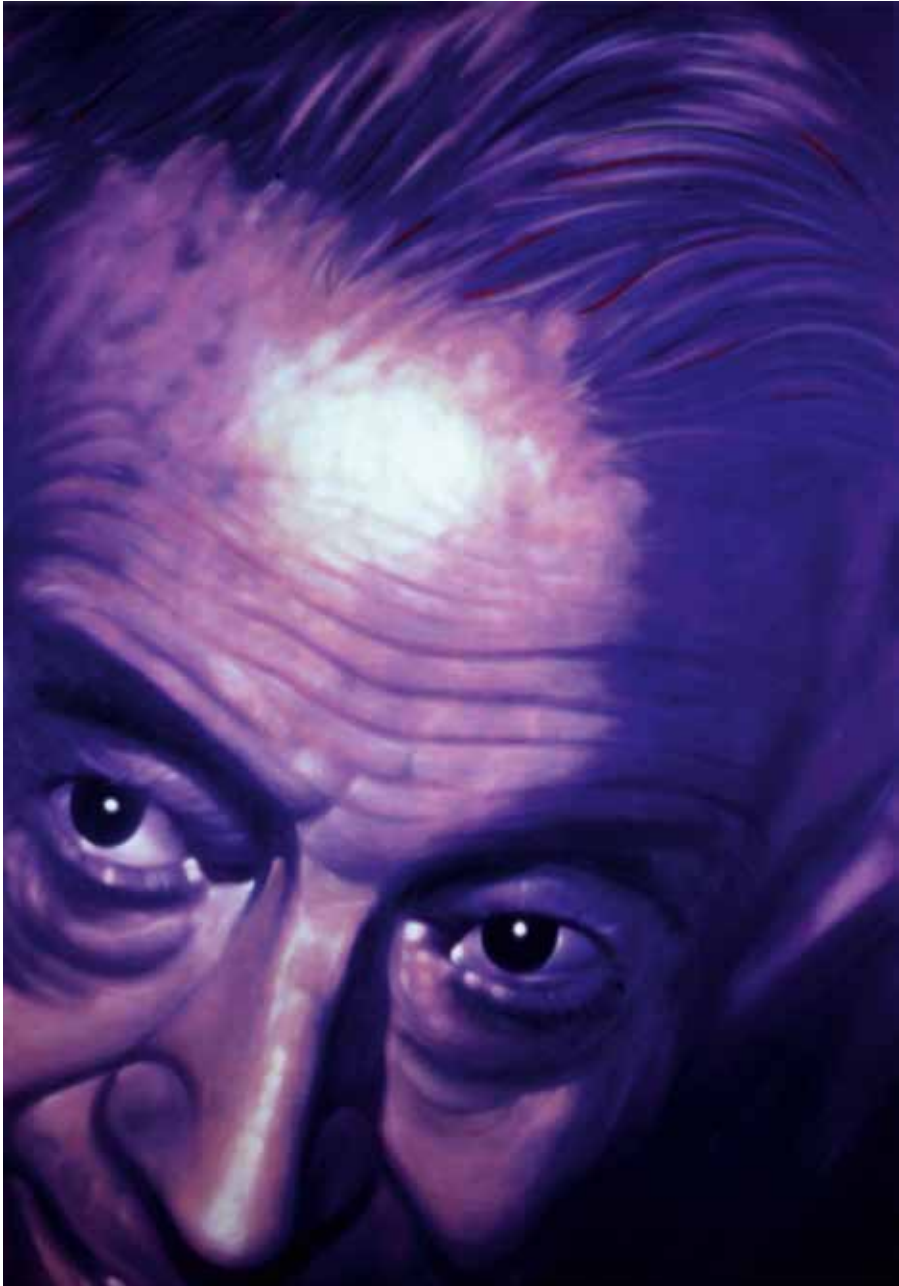
(Antecedents i obres no exposades)

A JOAN FUSTER 2007/ Sueca (Acrílic s/ llenç, 162x114)

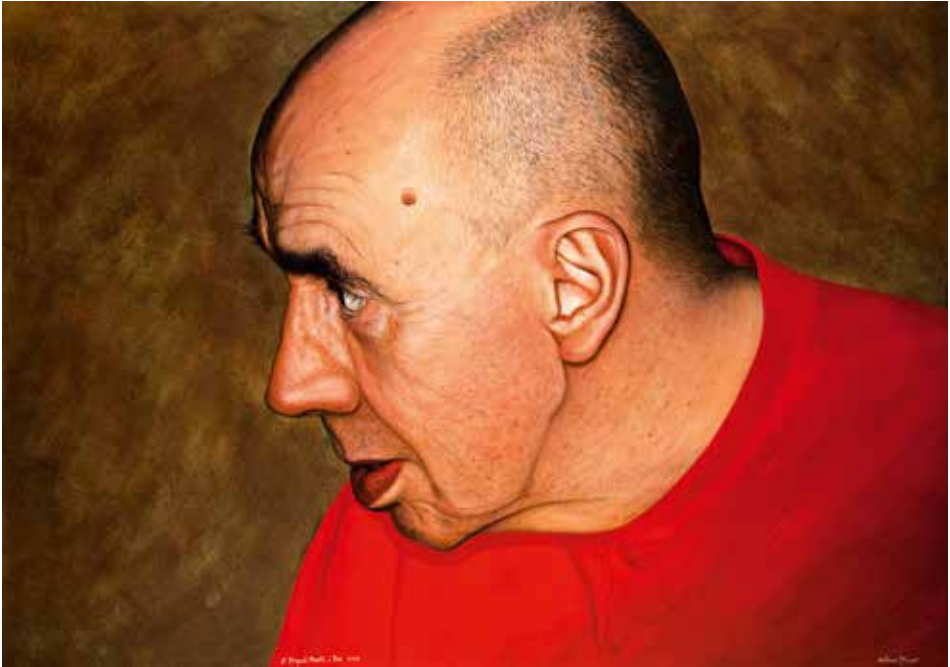
A ENRIC VALOR 2007/ València (Acrílic i metall s/ llenç, 162x114)

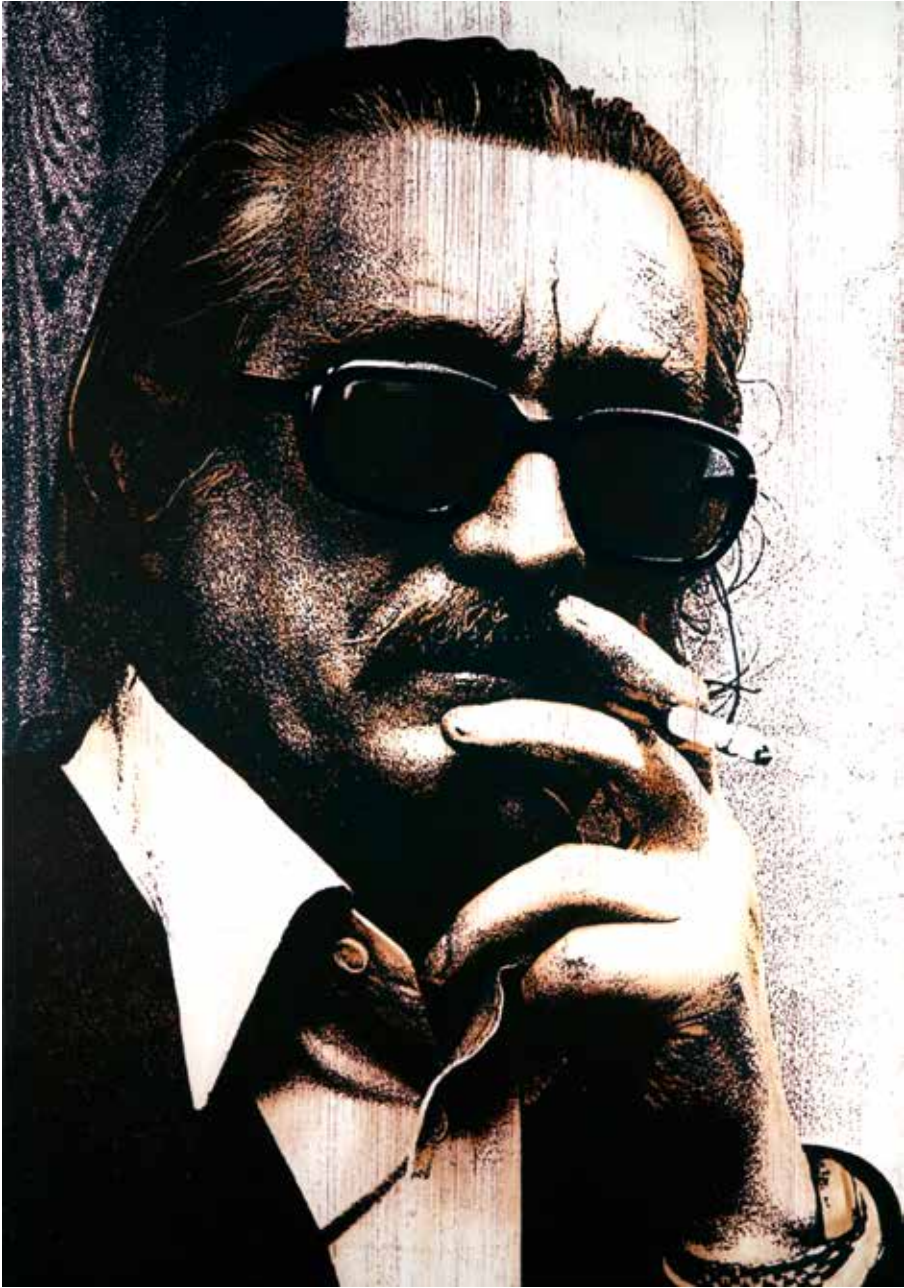
A JOAN COROMINES 2007/ Barcelona (Acrílic s/ llenç, 162x114)

A PAU CASALS 2007/ Buenos Aires (Acrílic s/ llenç, 162x114)

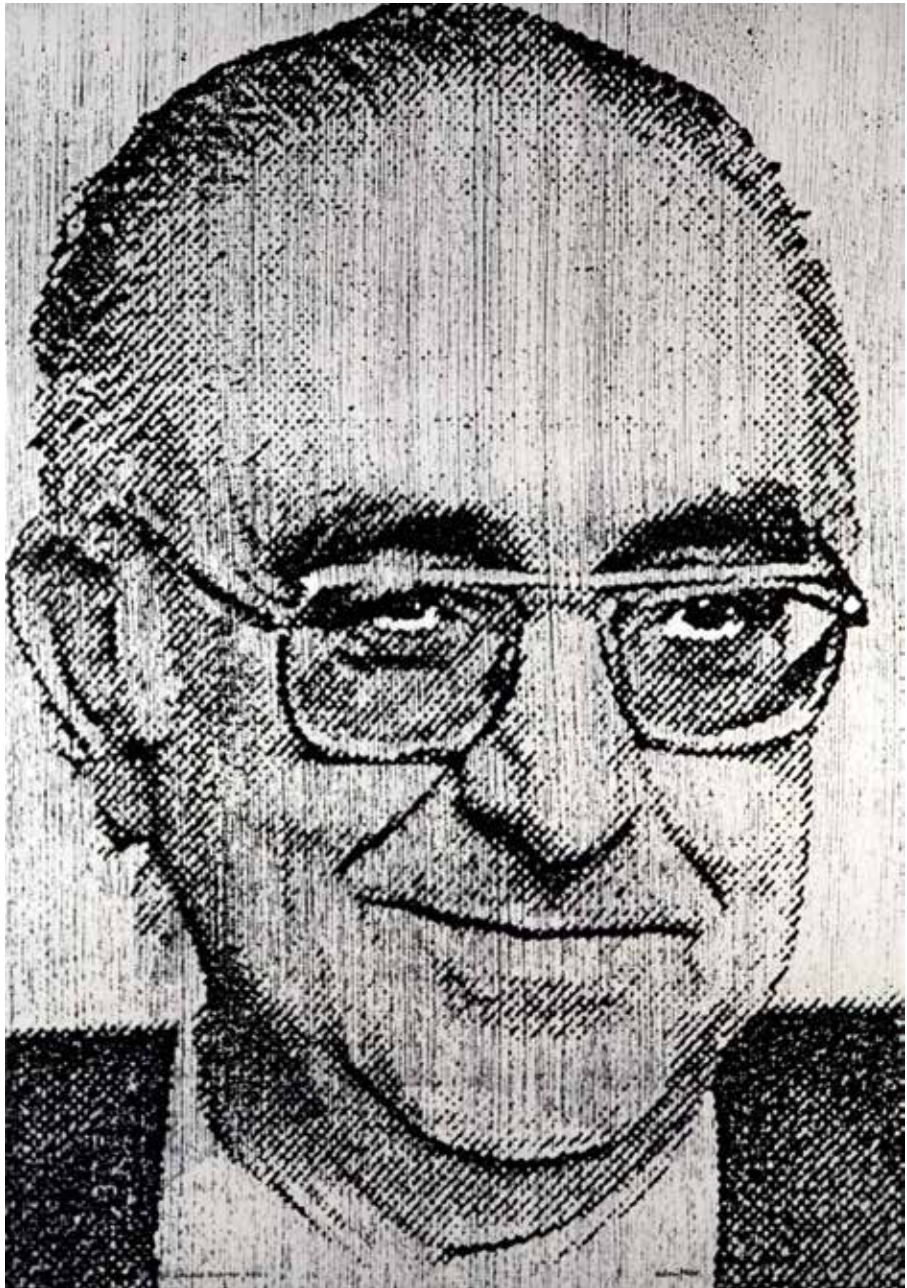

A MIQUEL MARTÍ I POL 2008/ Roda de Ter (Acrílic i metall s/ llenç, 114x162)

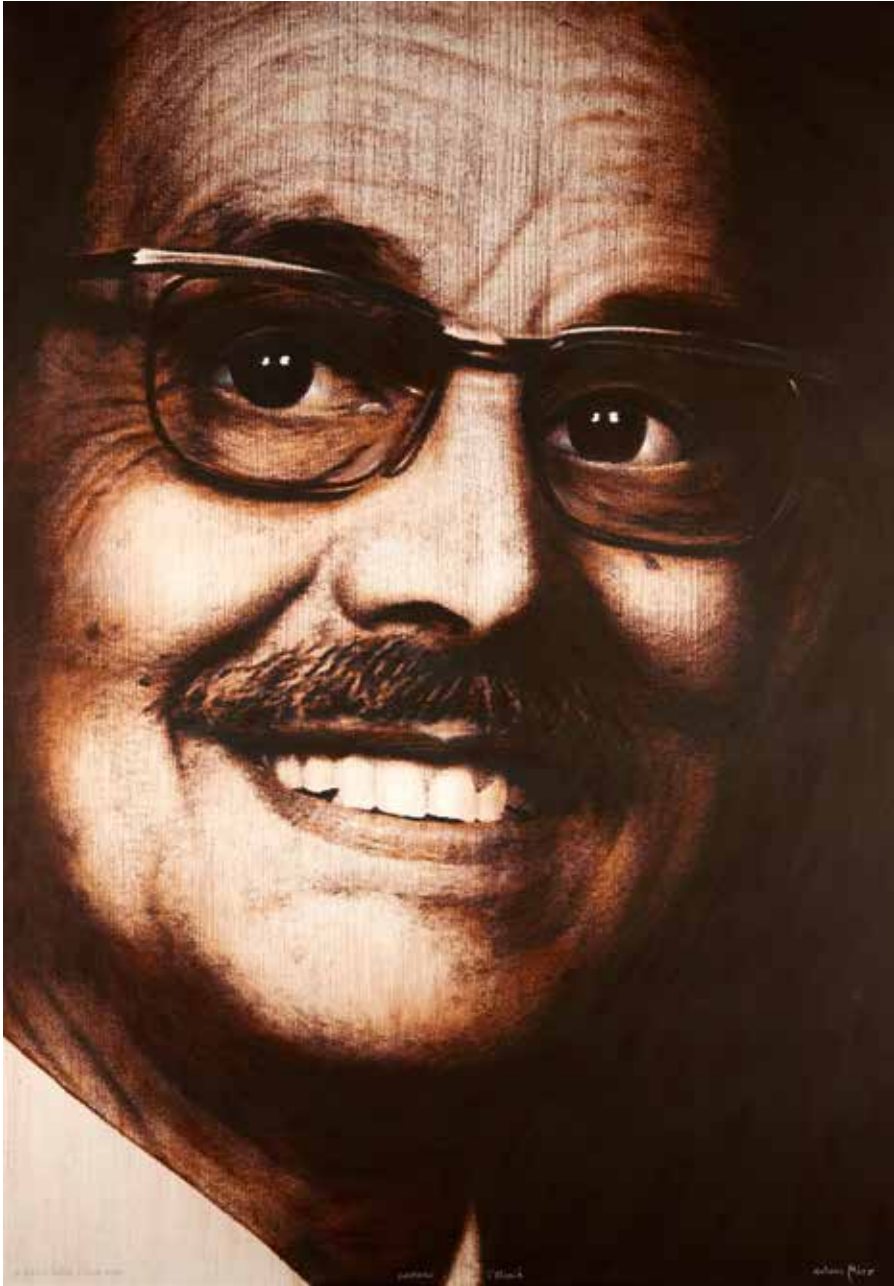

OBRES NO EXPOSABLES

A JOAN FUSTER "PAÍS VALENCIA" 2012/ Sueca (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)
Col·lecció SEU CCOO, València

A MANUEL SANCHIS GUARNER 2012/ València (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)
Col·lecció SEU CCOO, València

A ENRIC VALOR i VIVES 2015/ Castalla (Acrílic-mixta s/lleñç, 162x114)
Col·lecció SEU CCOO, València

A VICENT ANDRÉS ESTELLÉS 2012/ Burjassot (Acrílic-mixta s/lleñç, 162x114)
Col·lecció SEU CCOO, València

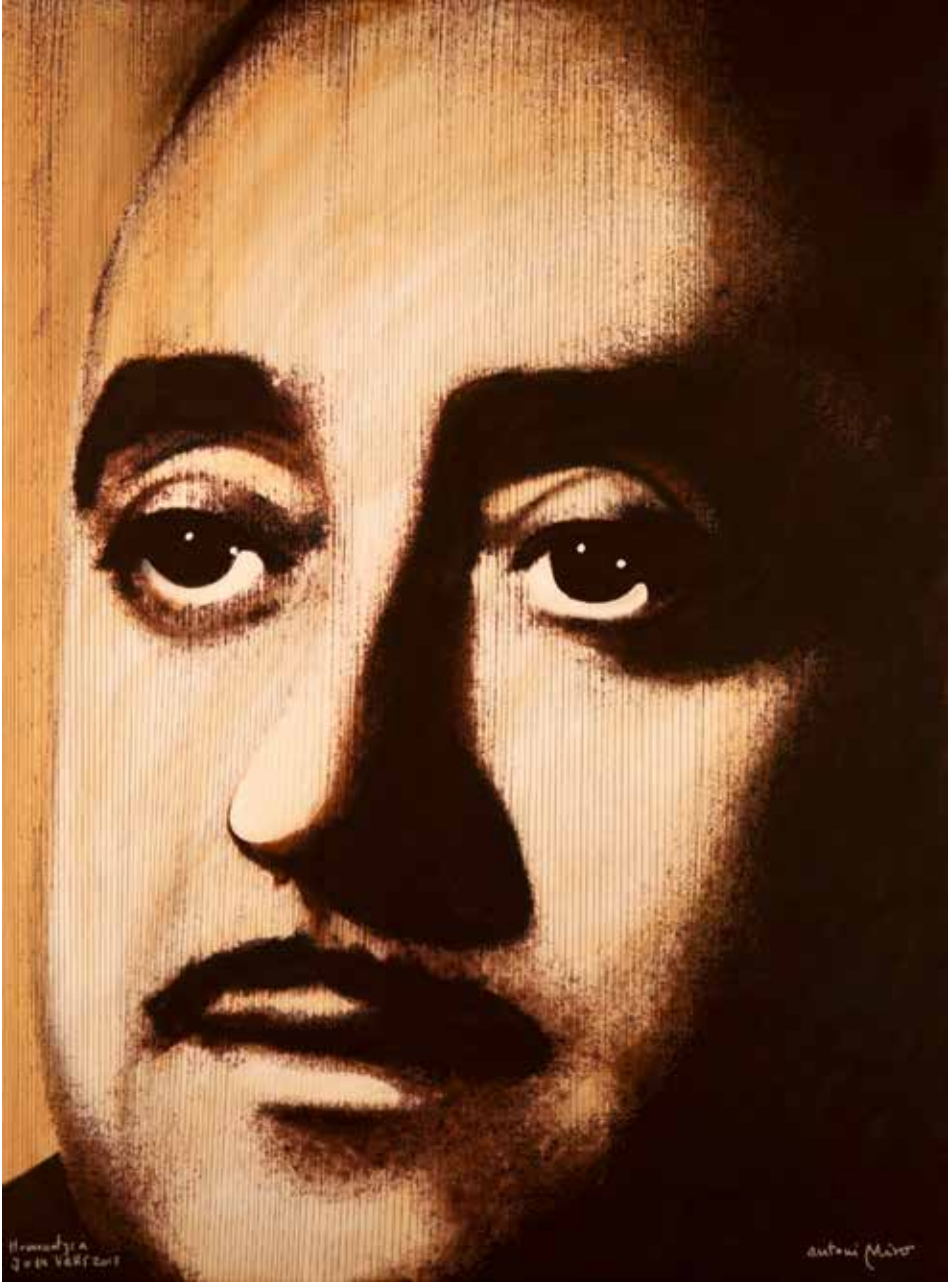
AMIC ESTELLÉS 2012/ Burjassot (Acrílic-mixta s/lleñç, 116x116)
Col·lecció Carmina Estellés, València

A JOSEP PLA "CATALUNYA" 2012/ Palafrugell (Acrílic-mixta s/lleç, 162x114)

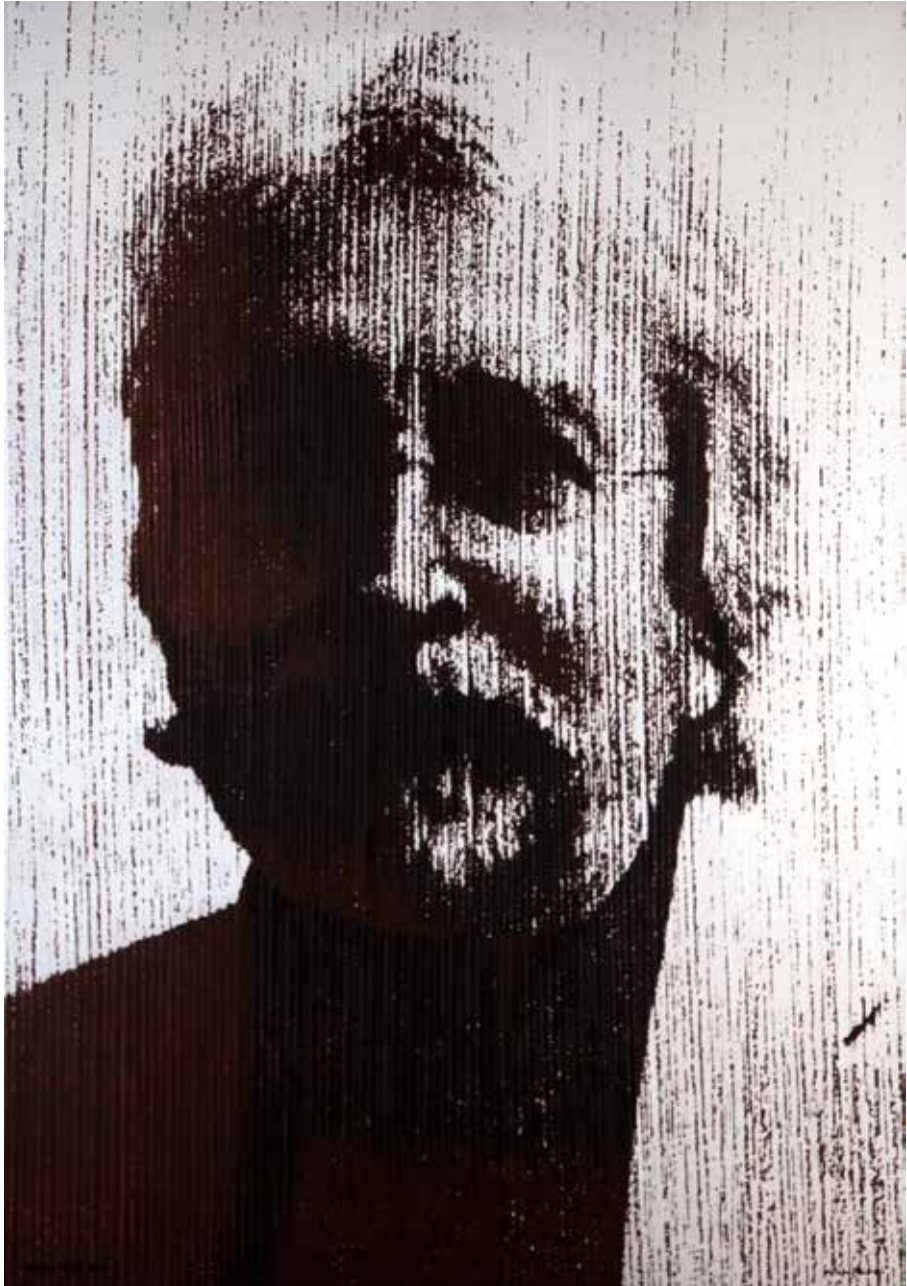

A MONTSERRAT ABELLÓ 2016/ Tarragona (Acrílic-mixta s/llenç, 116x81)
Col·lecció Ajuntament de Tarragona

A JOAN VALLS, HOMENATGE 2017 (Acrílic-mixta s/lleç, 81x60)

NOTA BIOGRÀFICA

AUTORRETRAT 2012/ Alcoi (Acrílic-mixta s/lleç, 114x162)

ANTONI MIRÓ, artista plàstic, naix el 1944 a Alcoi, País Valencià. Viu i treballa al Mas Sopalmo. La seua obra, situada dins del realisme social, s'inicia en l'expressionisme figuratiu com una denúncia del patiment humà. A finals dels anys seixanta el seu interès pel tema social el condueix a un neofiguratisme, amb un missatge de crítica i denúncia que als setanta s'identifica plenament amb el moviment artístic anomenat "crònica de la realitat", inserit dins dels corrents internacionals del pop-art i del realisme.

En la seua trajectòria professional, Antoni Miró ha combinat una gran varietat d'iniciatives, des de les directament artístiques, on manifesta l'eficaç dedicació a cadascun dels procediments característics de les arts plàstiques, fins a la seua incansable atenció a la promoció i foment de la nostra cultura. Dirigeix l'àrea d'Arts Plàstiques de la ciutat d'Alcoi. En el 2015 la Universitat d'Alacant, crea la Càtedra Antoni Miró d'Art Contemporani que produeix i fomenta una gran varietat d'activitats per a la promoció de les arts.

El 1960 rep el primer premi de pintura de l'Ajuntament d'Alcoi. El mes de gener de 1965 realitza la seua primera exposició individual i funda el Grup Alcoiart (1965-1972) i en 1972 el Gruppo Denunzia en Brescia (Itàlia). Des del 1973 no es presenta a concursos tipus competitiu. Són nombroses les exposicions dins i fora del nostre país, com també els premis i les mencions que se li han concedit. És membre de diverses acadèmies internacionals. Entre les distincions podem anomenar les següents: Medalla d'Honor, Xarxa Vives (21 universitats de llengua catalana). Diploma The best plastic artist of Spain, IWA Fraternity, Toledo, USA. IX Premis Turia, millor contribució Arts Plàstiques 1999, València. Plaques of Appreciation Award to Antoni Miró, Hanseo University, Seoul, Korea. 37 Premis Octubre "Premi individual a la trajectoria artística i social", València. Premio Nacional "Por la Cultura", Ministerio de Cultura, L'Havana, Cuba. Premi Micalet d'Honor Extraordinari, Societat Coral El Micalet, València. Premi "Importante de Información, Alacant. Miembro de Honor, IWA, Int. Writers and Artist Association Ohio, USA. Membre del Consell Assesor de l'IVAM, València.

Treballador incansable, autodidacta, la primera etapa de la seua obra "OPERA PRIMA" (1960-1971) inclou "Les Nues" (1964), "La Fam" (1966), "Els Bojos" (1967), "Experimentacions" i "Vietnam" (1968), "L'Home" (1970). En 1972 realitza la sèrie "AMÈRICA NEGRA", en el 1973 "L'HOME AVUI" i "EL DÒLAR" (1973-80), "PINTEU PINTURA" (1980-90), "VIVACE" (1991-2001), "SENSE TÍTOL" (2001-2013) i des del 2014 "SENSE SÈRIE". Rebutja tota mena d'opressió i clama per la llibertat i per la solidaritat humana. La seua obra està representada en nombrosos museus i col·leccions de tot el món i compta amb una bibliografia abundant que estudia el seu treball exhaustivament.

En resum, si la seua pintura és una pintura de conscienciació, no és menys cert que en el seu procés creatiu s'inclou un destacat grau de *conscienciació de la pintura*, on diverses experiències, tècniques, estratègies i recursos s'uneixen per a constituir el seu particular llenguatge plàstic, que no s'esgota en ser un *mitjà* per a la comunicació ideològica, sinó que, de manera paral·lela, es constitueix en registre d'una comunicació estètica evident.

Inauguració de l'exposició retrospectiva l'IVAM l'any 2012

Exposició IVAM Institut d'Art Modern 2012-13

ANTONI MIRÓ, plastic artist, born in 1944 in Alcoi, País Valencià. Lives and works in Mas Sopalmo. His work, situated in the social realism, initiates in figurative expressionism as a denunciation of human suffering. At the end of the 1960s, his interest in the social issue led him to a neofigurativism, with a message of criticism and denunciation that at the seventies were fully identified with the artistic movement called “crònica de la realitat”, inserted within the international currents of pop-art and realism.

In his professional trajectory, Antoni Miró has combined a wide variety of initiatives, from the directly artistic ones, where he demonstrates the effective dedication to each one of the characteristic procedures of the plastic arts, to his untiring attention to the promotion and fomentation of our culture. Directs the Plastic Arts area of the city of Alcoi. In 2015 the University of Alacant creates the Antoni Miró’s Cathedra of Contemporary Art that produces and promotes a wide variety of activities for the promotion of the arts.

In 1960 he received the first painting award from the City Council of Alcoi. In January 1965 he made his first solo exhibition and founded the Alcoiart Group (1965-1972) and in 1972 the Gruppo Denunzia in Brescia (Italy). Since 1973 he does not participate in competitive competitions. There are numerous the exhibitions inside and outside of our country, as well as the awards and mentions that he has received. He is a member of several international academies. Among the distinctions we can mention the following: Medalla d’Honor, Xarxa Vives (21 universitats de llengua catalana). Diploma The best plastic artist of Spain, IWA Fraternity, Toledo, USA. IX Premis Turia, millor contribució Arts Plàstiques 1999, València. Plaque of Appreciation Award to Antoni Miró, Hanseo University, Seoul, Korea. 37 Premis Octubre “Premi individual a la trajectoria artística i social”, València. Premio Nacional “Por la Cultura”, Ministerio de Cultura, L’Havana, Cuba. Premi Micalet d’Honor Extraordinari, Societat Coral El Micalet, València. Miembro de Honor, IWA, Int. Writers and Artist Association Ohio, USA, Membre del Consell Assessor de l’IVAM, València.

Untiring worker, autodidact, the first stage of his work “OPERA PRIMA” (1960-1971) includes “Les Nues” (1964), “La Fam” (1966), “Los Bojos” (1967), “Experimentacions” y “Vietnam” (1968), “l’Home” (1970). In 1972, he realizes the series “AMÈRICA NEGRA”, in 1973 “L’HOME AVUI” and “EL DÓLAR” (1973-80), “PINTEU PINTURA” (1980-90), “VIVACE” (1991-2001), “SENSE TÍTOL” (2001-2013) and from 2014 “SENSE SÈRIE”. He rejects all types of oppression and cries out for freedom and for human solidarity. His work is represented in numerous museums and collections around the world and has an abundant bibliography that studies his work extensively.

In summary, if his painting is a painting of consciousness, it is not less true that in his creative process an outstanding stage of *conscience of painting* is included, where several experiences, techniques, strategies and resources come together to form his particular plastic language, which does not end up being a *means* for ideological communication, but, in parallel, is constituted as a register of an obvious aesthetic communication.

Exposició Museu de la Universitat MUA, Alacant 2019-2011

Exposició Llotja de Sant Jordi, Alcoi 2014

Exposició *Mani-festa / Personatges S/T*, Llotja del Peix d'Alacant 2015

Exposició Col·lectiva Stanbrook 1939, Universitat de València 2014

Award Hanseo University, Seül, Corea 2004

Premi "Importante d'Información" Alacant 2006

Premi Nacional "Por la Cultura" Ministerio de Cultura, L'Havana 2008

Best plàstic Spain, IWA Ohio, USA 2008

Micalet d'Honor Extraordinari, València 2011

37 Premi Octubre "A la trajectòria artística i social" València 2008

Nomenament de "Fill Adoptiu d'Otos" 2012 iniciant procés de formació de la Càtedra Antoni Miró d'Art Contemporani de l'Universitat d'Alacant en 2015, amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Alcoi.

Medalla d'Honor "Xarxa Vives" 21 Universitats de llengua catalana 2015

ANTONI MIRÓ, artista plástico, nace el 1944 en Alcoi, País Valencià. Vive y trabaja en el Mas Sopalmo. Su obra, situada dentro del realismo social, se inicia en el expresionismo figurativo como una denuncia del sufrimiento humano. A finales de los años sesenta su interés por el tema social lo conduce a un neofiguratismo, con un mensaje de crítica y denuncia que a los setenta se identifica plenamente con el movimiento artístico denominado “crónica de la realidad”, insertado dentro de las corrientes internacionales del pop-arte y del realismo.

En su trayectoria profesional, Antoni Miró ha combinado una gran variedad de iniciativas, desde las directamente artísticas, donde manifiesta la eficaz dedicación a cada uno de los procedimientos característicos de las artes plásticas, hasta su incansable atención a la promoción y fomento de nuestra cultura. Dirige el área de Artes Plásticas de la ciudad de Alcoi. En el 2015 la Universitat d’Alacant, crea la Cátedra Antoni Miró de Arte Contemporáneo que produce y fomenta una gran variedad de actividades para la promoción de las artes.

El 1960 recibe el primer premio de pintura del Ayuntamiento de Alcoi. El mes de enero de 1965 realiza su primera exposición individual y funda el Grupo Alcoiart (1965-1972) y en 1972 el Gruppo Denunzia a Brescia (Italia). Desde el 1973 no se presenta a concursos tipo competitivo. Son numerosas las exposiciones dentro de y fuera de nuestro país, como también los premios y las menciones que se le han concedido. Es miembro de varias academias internacionales. Entre las distinciones podemos denominar las siguientes: Medalla d’Honor, Xarxa Vives (21 universitats de llengua catalana). Diploma The best plastic artist of Spain, IWA Fraternity, Toledo, USA. IX Premis Turia, millor contribució Arts Plàstiques 1999, València. Plaque of Appreciation Award to Antoni Miró, Hanseo University, Seoul, Korea. 37 Premis Octubre “Premi individual a la trayectoria artística i social”, València. Premio Nacional “Por la Cultura”, Ministerio de Cultura, L’Havana, Cuba. Premi Micalet d’Honor Extraordinari, Societat Coral El Micalet, València. Premi “Importante de Informació, Alacant. Miembro de Honor, IWA, Int. Writers and Artist Association Ohio, USA, Membre del Consell Assesor de l’IVAM, València.

Trabajador incansable, autodidacta, la primera etapa de su obra “OPERA PRIMA” (1960-1971) incluye “Les Nues” (1964), “La Fam” (1966), “Els Bojos” (1967), “Experimentacions” y “Vietnam” (1968), “L’Home” (1970). En 1972 realiza la serie “AMÈRICA NEGRA”, en el 1973 “L’HOME AVUI” y “EL DÒLAR” (1973-80), “PINTEU PINTURA” (1980-90), “VIVACE” (1991-2001), “SENSE TÍTOL” (2001-2013) y desde el 2014 “SENSE SÈRIE”. Rechaza todo tipo de opresión y clama por la libertad y por la solidaridad humana. Su obra está representada en numerosos museos y colecciones de todo el mundo y cuenta con una bibliografía abundante que estudia su trabajo exhaustivamente.

En resumen, si su pintura es una pintura de concienciación, no es menos cierto que en su proceso creativo se incluye un destacado grado de “concienciación de la pintura”, donde diversas experiencias, técnicas, estrategias y recursos se unen para constituir su particular lenguaje plástico, que no se agota al ser un “medio” para la comunicación ideológica, sino que, de manera paralela, se constituye en registro de una comunicación estética evidente.

L'OCELL D'ALCOI 2000
(Bronze, 450x316x140)

GADES, LA DANÇA 2001
València (Bronze-pedra, 0,6x1,57x22,50 m)

L'OCELL DE SEÜL 2012
Corea (Bronze, 300x160x100)

CASTELL SANTA BÀRBARA,
Alacant 2008

FARÉ VACANCES 2012
Alcoi (Acer cortén, 500x240x45)

MEMORIAL DE PATERNA 2009
(Acer cortén, 8x2,5x0,83 m)

A PAU CASALS 1984-85 (Bronze, 257x60x60)
(Alemanya)

25 D'ABRIL 1707 2007
Gandia (Acer cortén, 3,5x26x8 m.)

Espai Cultural Sant Domènec

Personatges / Antoni Miró
Xàtiva, Març-Abril-Maig 2018
Espai Cultural Sant Domènec

Ajuntament
de Xàtiva
Cultura

GENERALITAT
VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA
I ESPORT

Sabadell
Fundació